

TEM-analyyseja

56 /2014

Maakuntien suhdannekehitys 2012 - 2014

Ilkka Mella – Hanna Urjankangas

ISSN 1797-5271

ISBN 978-952-227-774-9

MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2012 - 2014

Ilkka Mella – Hanna Urjankangas

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland
Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, maaliskuu 2014

Tiivistelmä: Raportissa tarkastellaan maakuntien viimeaikaista kehitystä. Keskeisinä selvityskohteina ovat väestö, muuttoliike, työvoima, työllisyys ja yritystoiminnan liikevaihto. Tarkasteluajankohtana ovat vuodet 2012 - 2014, mutta tehtyjen ennusteiden pohjalta on kuvattu myös ennakoitua kehitystä vuoteen 2017 saakka. Aluetasona on pääasiassa maakunta. Seutukuntakohtaisia tarkasteluja on esitetty lähinnä väestönkehityksen osalta.

Kansantalouden tuotanto väheni taantuman seurauksena yli 8 prosenttia vuonna 2009, mikä heikensi kaikkien alueiden kehitysmahdollisuuksia. Vuosina 2010 – 2011 päästiin jo lähes 3 %:n kasvu-uralle ja kasvua tapahtui kaikissa maakunnissa. Työttömyys nousi vuoden 2010 alussa ja oli lähes 10 %, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun ja putosi vuosina 2011-2012 alle 8 %:n tason. Vuosien 2012 – 2013 aikana talouskasvu alkoi hidastua ja kääntyi laskuun, minkä johdosta alueiden taloudet ovat heikentyneet ja työttömyys kasvanut.

Samaan aikaan talouskasvun hidastumisen kanssa voimistuu väestön ikääntymisestä johtuva työvoiman siirtyminen eläkkeelle, mikä vähentää alueiden työvoimaresursseja. Tämä kehityssuunta voimistuu edelleen 2010-luvun aikana. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa noin 25 seutukunnassa ja väestöennusteen mukaan vuonna 2020 enää 15 seutukunnassa. Alueiden kyky ottaa vastaan epävarman talouskasvun ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteet vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet.

Asiasanat: alueellinen kehitys, väestön muutos, työllisyys, ikääntyminen, tuotanto

Abstract: This paper analyses the recent economic development and population changes in the regions of Finland. The focus is in population, migration, labour force, employment and production. The analysis addresses the years 2012-2014 but it also presents forecasts until 2017. The analysis is mainly presented in the regional level.

The global economy turned down in 2008, and continued in a downward trend until the first half of 2010. In 2009, the Finnish domestic production decreased by almost 8 %, which deteriorated the development possibilities in all regions. During the years 2010-2011 the production grew about 3 % per year and the growth occurred in all regions. During the years 2012-2013 the production growth became slower and turned down again. The level of unemployment grew to circa 10 % by the spring of 2010, but entered a downward trend during the years 2011-2012. Due to the recession of the economy the unemployment rate grew in the year 2013 and was 8,3 %.

The growing number of pensioners decreases the labour force resources in the regions, which in turn weakens the possibilities to advance business activity. Even by now, aging and migration losses have decreased the number of working-aged population in many regions and this development will continue in the 2010's. The number of working-aged population is, at the moment, growing in 25 subregions but, according to population forecasts, it will grow only in 15 subregions by 2020. The regional capability to face the challenges caused by the weak economic growth and strong structural change is diverse. The situation is worse in the regions with small population and labour force resources and biased industrial structure.

Key words: regional development, population change, employment, aging, production

SISÄLTÖ

1. YHTEENVETO	1
2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA	9
3. ALUEELLINEN KEHITYS	13
3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain	13
3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti	22
3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike	31
LÄHTEET	40
TEM-analyysejä –verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt	41

1. YHTEENVETO

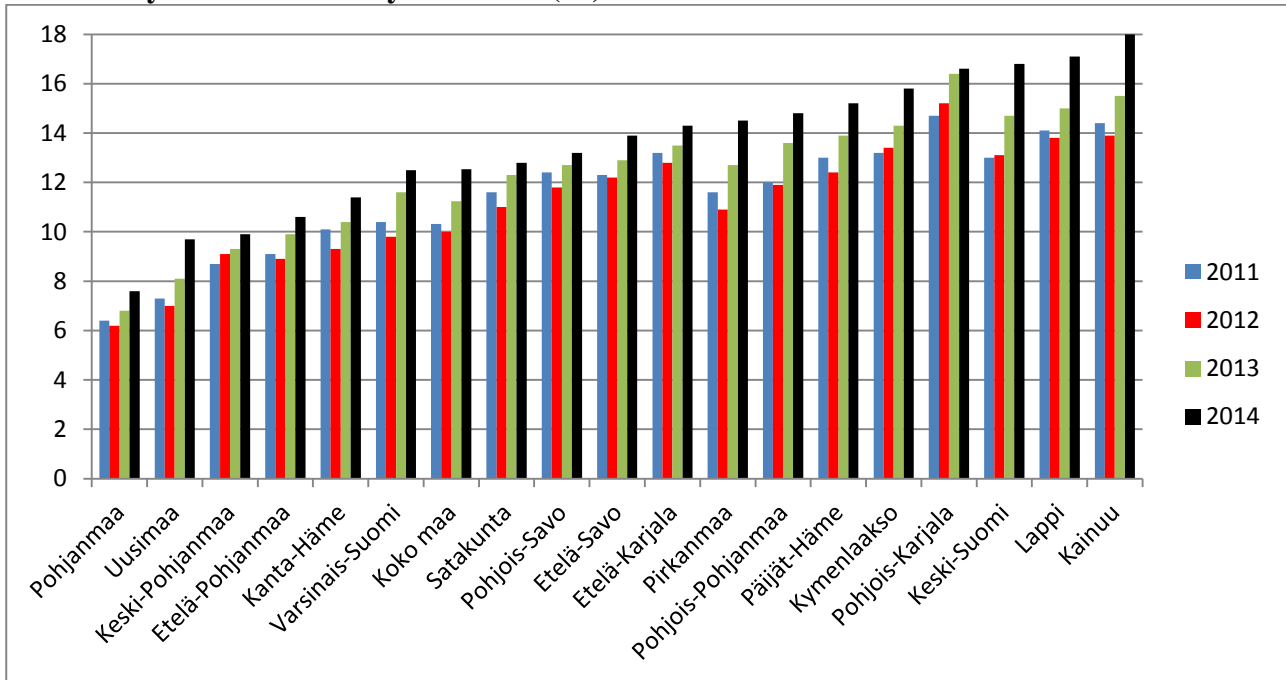
ALUEIDEN TALOUS JA TYÖLLISYYS HEIKKENIVÄT VUONNA 2013

Vuosina 2008-2009 koettu talouden maailmanlaajuinen taantuma toimi eräänlaisena käännepisteenä, jonka jälkeen on useimmissa kehittyneissä maissa ajaututtu hitaan talouskasvun ajanjaksoon. Tuolloin tapahtunut tuotannon voimakas lasku ja työttömyyden kasvu heikensivät kaikkien alueiden kehitysnäkymiä myös Suomessa. Hidas talouskasvu ja uusi lievempi taantuma vuosina 2012-2013 on piinannut erityisesti euroalueen maita. Vuonna 2013 tuotannon arvo laski edelleen useissa Euroopan maissa huolimatta finanssikriisin lieventymisestä. Pahimmissa kriisimaissa kuten Kreikka, Irlanti, Portugali ja Espanja talous on taantunut useamman vuoden ajan ja lievää kasvua on vihdoinkin näkyvässä tämän vuoden aikana. Talous kasvoi vuonna 2013 niukasti Saksassa, Iso-Britanniassa ja Ruotsissa, sen sijaan Suomessa tuotanto laski jo toista vuotta peräkkäin. Suuremmat kasvuodotukset onkin siirretty vuodelle 2014 ja sen jälkeiseen aikaan.

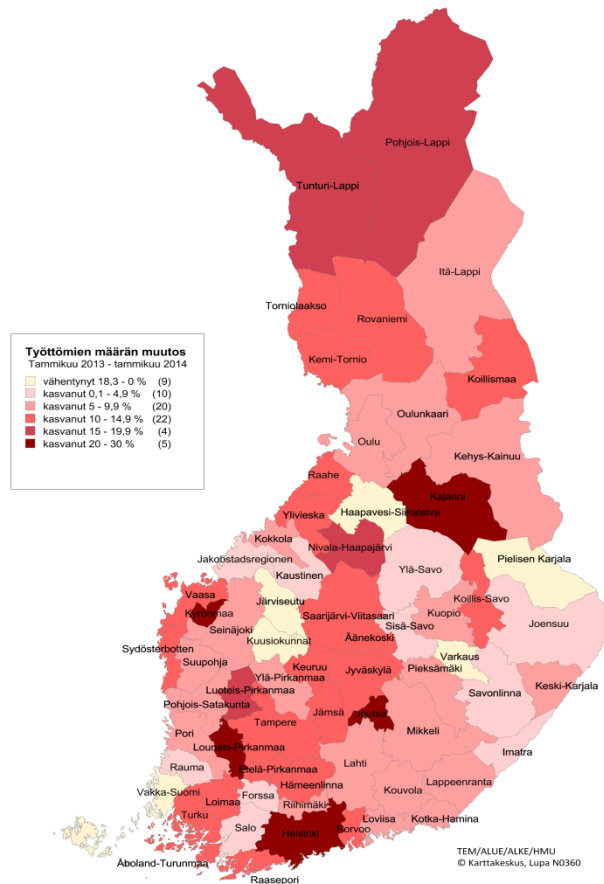
Työttömyys kasvoi voimakkaimmin Uudellamaalla ja Kainuussa

Talouden taantuessa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi vuoden 2013 aikana kaikissa maakunnissa ja useimmissa seutukunnissa. Työttömyys on edelleen korkealla tasolla alueilla, joissa vientiyriyten osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Myös julkisen sektorin talousongelmat erityisesti kuntatalouden osalta ovat vaikeuttaneet työllisyystilannetta. Tuotannon ennakoitaan elpyvän vuosien 2014-2015 aikana, jolloin työttömyyden odotetaan vähitellen alenevan eri alueilla. Maakuntien osalta korkein työttömyysaste oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2013 Pohjois-Karjalassa 12,3 % ja alin Keski-Pohjanmaalla 4,9 % ja Pohjanmaalla 5,7 %.

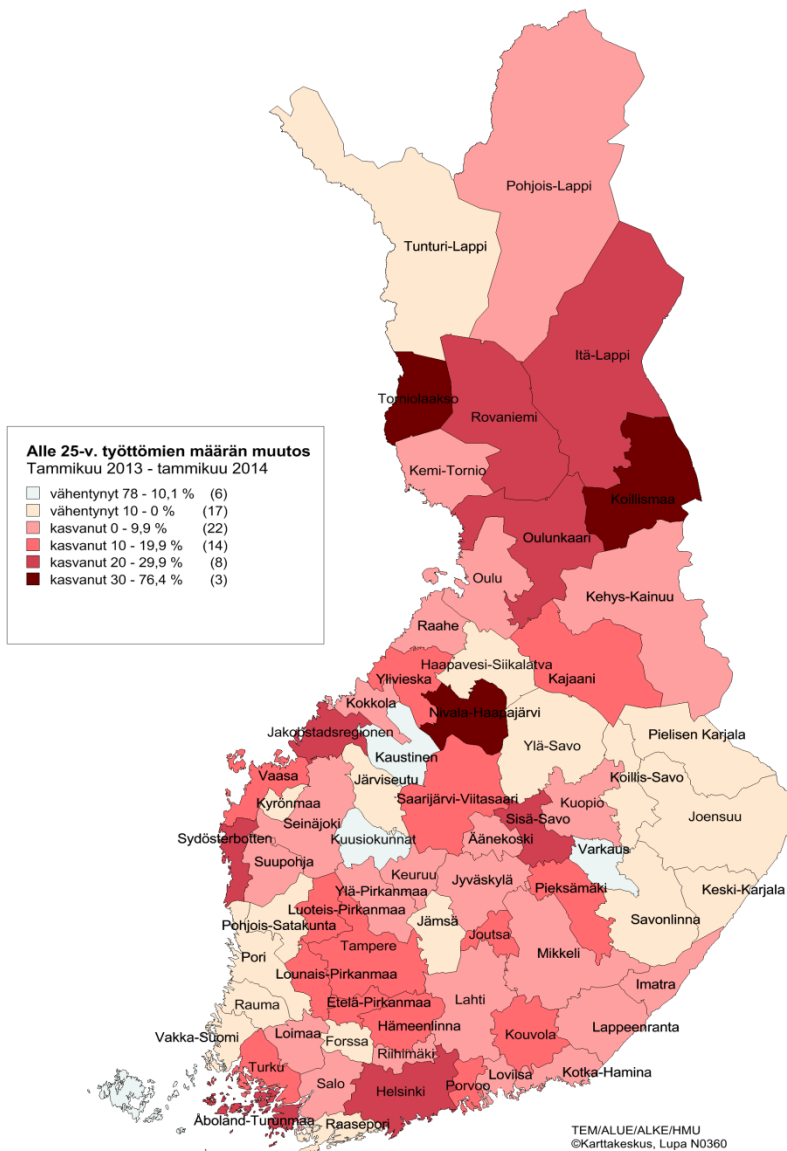
Työttömyys on viime vuosina kasvanut voimakkaimmin vientipainotteisilla kaupunkialueilla kuten Tampereen, Oulun, Jyväskylän, Salon ja Raaseporin seutukunnissa. Vuonna 2013 työttömien määrä nousi eniten Helsingin, Kajaanin ja Lounais-Pirkanmaan seutukunnissa. Maakunnissa työttömyys kasvoi nopeimmin Kainuussa, Lapissa, Keski-Suomessa ja Uudellamaalla, jossa erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi. Sen sijaan Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla työttömien määrä nousi keskimääräistä vähemmän. Useissa korkean työttömyyden seutukunnissa kuten Pielisen-Karjala, Varkaus, Vakka-Suomi ja Haapavesi-Siikalatva työttömien määrä jopa laski hieman. Äkillisen rakennemuutoksen seutukunnissa kuten Salo, Forssa, Imatra ja Joensuu työttömyys ei juurikaan noussut viimeisen vuoden aikana. Alueiden väliset erot työttömyyden muutoksissa johtuvat pääasiassa alueiden yritysraenteesta ja erityisesti vientiyriyten merkityksestä alueen elinkeinotoiminnalle. Vientipainotteisilla alueilla työttömyys nousee talouden taantuessa, mutta alkaa myös laskea kun tuotanto kääntyy kasvuun ja vienti vetää jälleen.

Kuvio 1. Työttömien osuus työvoimasta (%) maakunnittain 2011 – 2014

Lähde: TEM työnvälitystilastot, vertailuajankohtana tammikuun tiedot

Kuvio 2. Työttömien määrän muutos (%) seutukunnittain 2013-2014, tammikuu

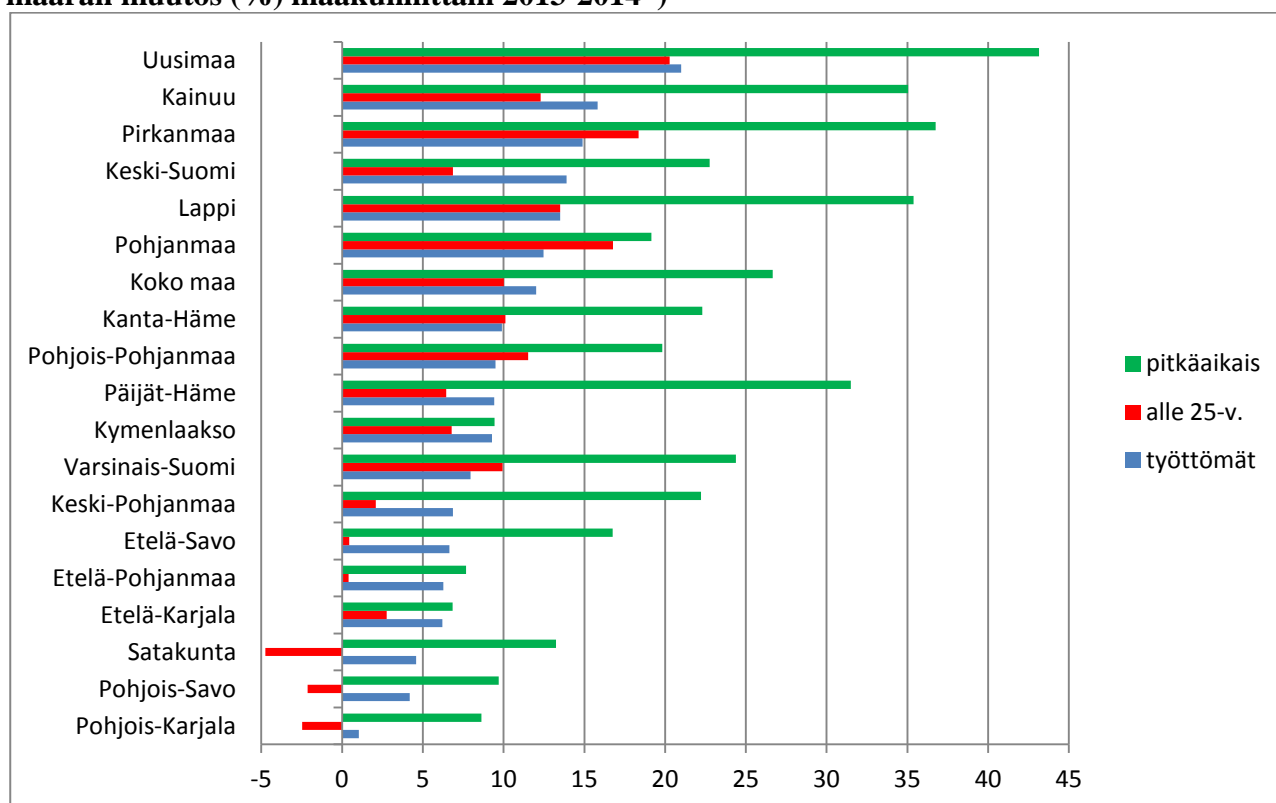
Kaikki työttömät

Alle 25-vuotiaat työttömät

Taantuman jatkuessa työvoiman kysyntä pysyy heikkona ja tällöin kasvaa erityisesti nuorten työttömyys sekä pitkäaikaistyöttömyys. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä kasvoi vuoden 2013 aikana noin 4000 hengellä ja oli tammikuussa 2014 noin 43 000. Eniten nuorten työttömien määrä kasvoi Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla. Tilastokeskuksen mukaan nuorisotyöttömyys on Suomessa pysynyt alle 20 %:n tason, kun Espanjassa on ylitetty 50 %:n raja. Pitkittyvä taantuma kasvatti erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrää, mikä oli 85 000 tammikuussa 2014 kun se oli vuotta aiemmin 67 000. Uudellamaalla pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi viimeisen vuoden aikana yli 40 %, Pirkanmaalla ja Lapissa yli 35 %. Vähäisintä pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu oli Etelä-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa, alle 10 %.

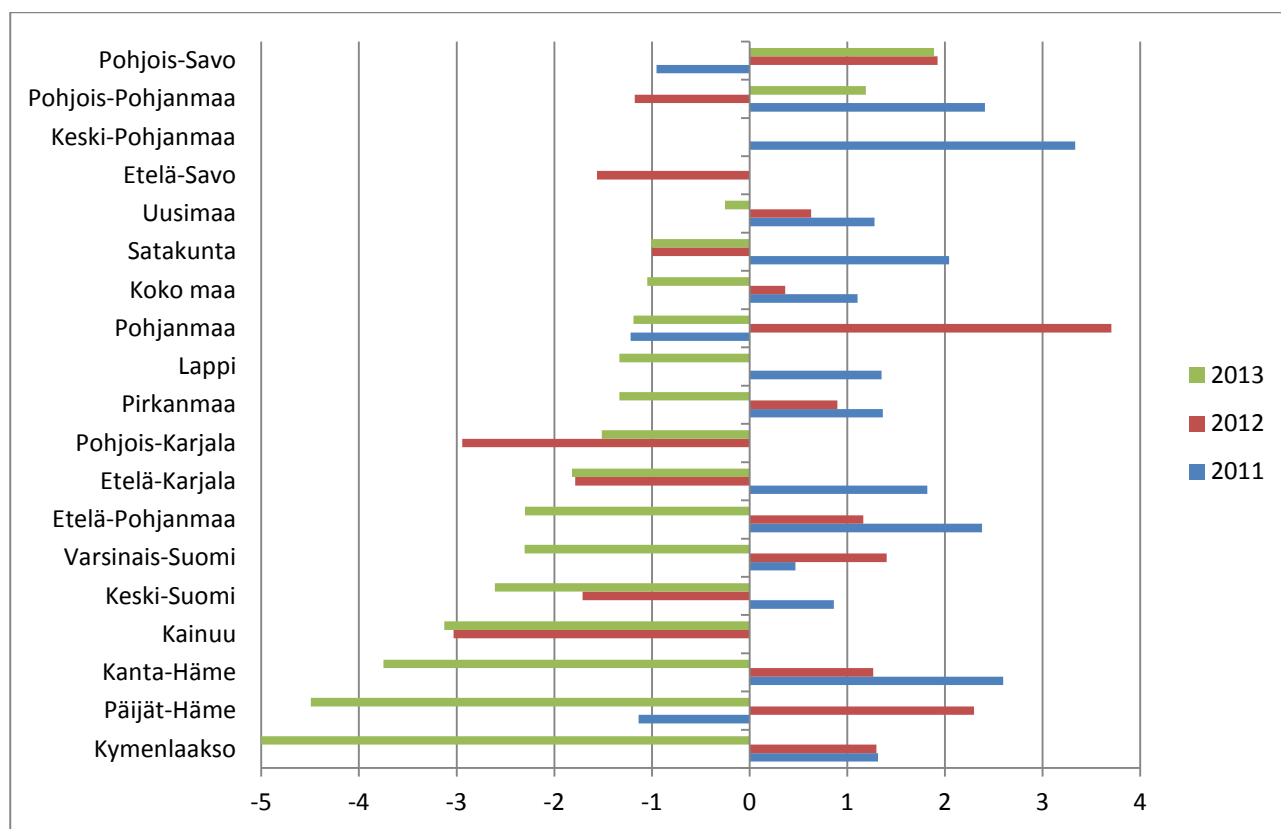
Kuvio 3. Työttömien työnhakijoiden, alle 25-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2013-2014*)

Lähde: TEM työnvälitystilastot, vertailuajankohtana tammikuun tiedot

Työllisten määrä väheni useimmilla alueilla vuoden 2013 aikana

Vuoden 2013 lopussa työllisiä oli tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan noin 30 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työllisyysaste kääntyi laskuun ja oli 68,5 % vuonna 2013. Vuosina 2011-2012 tapahtunut lievä työllisten määrän kasvu pysähtyi ja alkoi laskea vuoden 2013 aikana useimmissa maakunnissa. Suhteellisesti eniten työpaikat vähenivät Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä, Kanta-Hämeessä ja Kainuussa. Pientä kasvua tapahtui Pohjois-Savossa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Työllisten määrää vähentää myös ikääntymisestä johtuva voimakkaasti kasvava poistuma työvoimasta eläkkeelle.

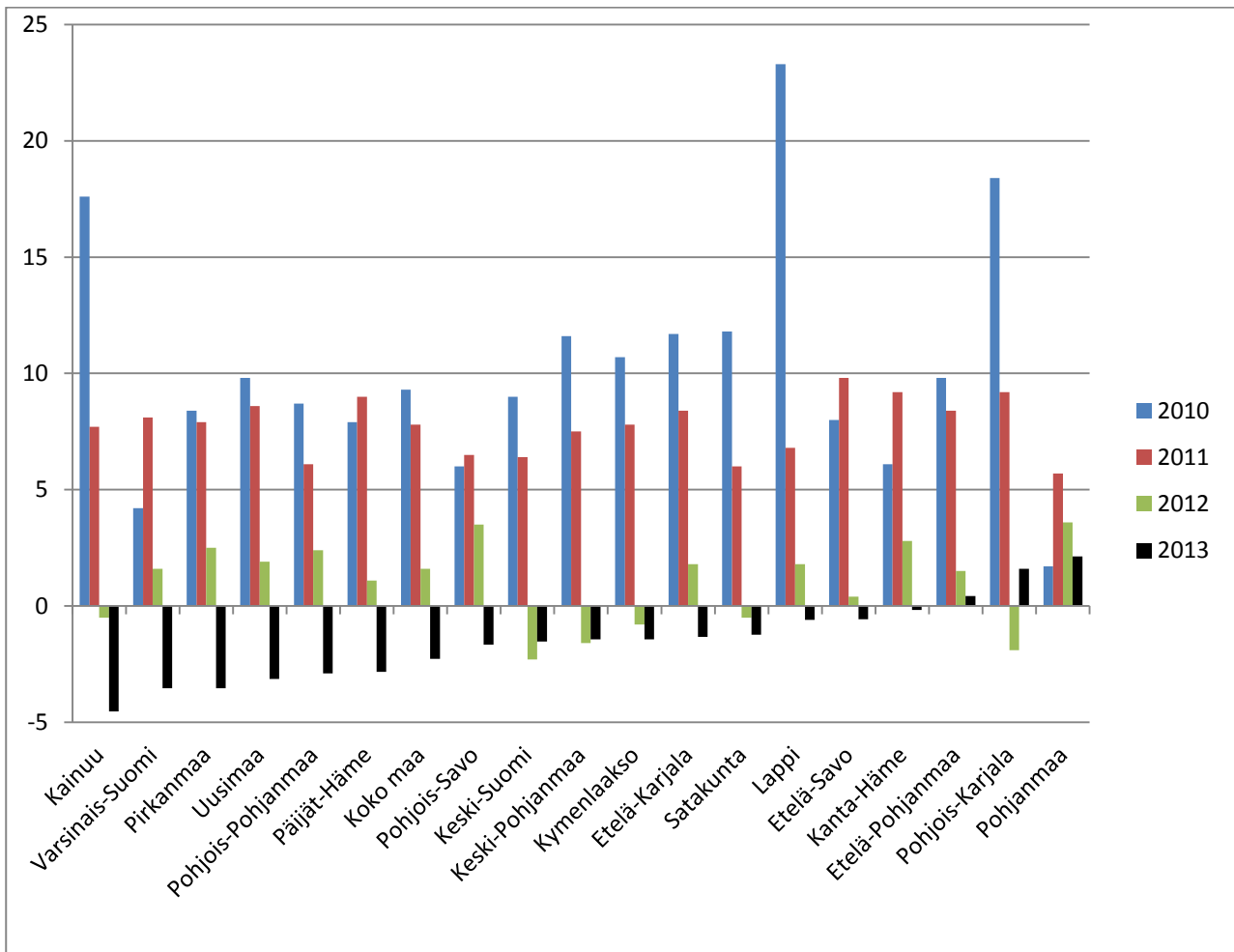
Kuvio 4. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2011-2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllisten määrä väheni useimmilla toimialoilla mutta erityisesti rahoitus- ja vakuutussektorilla ja hallinto- ja tukipalveluissa. Teollisuudessa lasku on jatkunut jo useiden vuosien ajan ja työpaikkoja on noin 80 000 vähemmän kuin vuonna 2008. Työllisten määrä kasvoi vuonna 2013 taiteiden ja viihteen sektoreilla sekä ammatillisissa ja tieteellisissä tehtävissä.

Yritystoiminnan liikevaihto kääntyi laskuun useimmissa maakunnissa

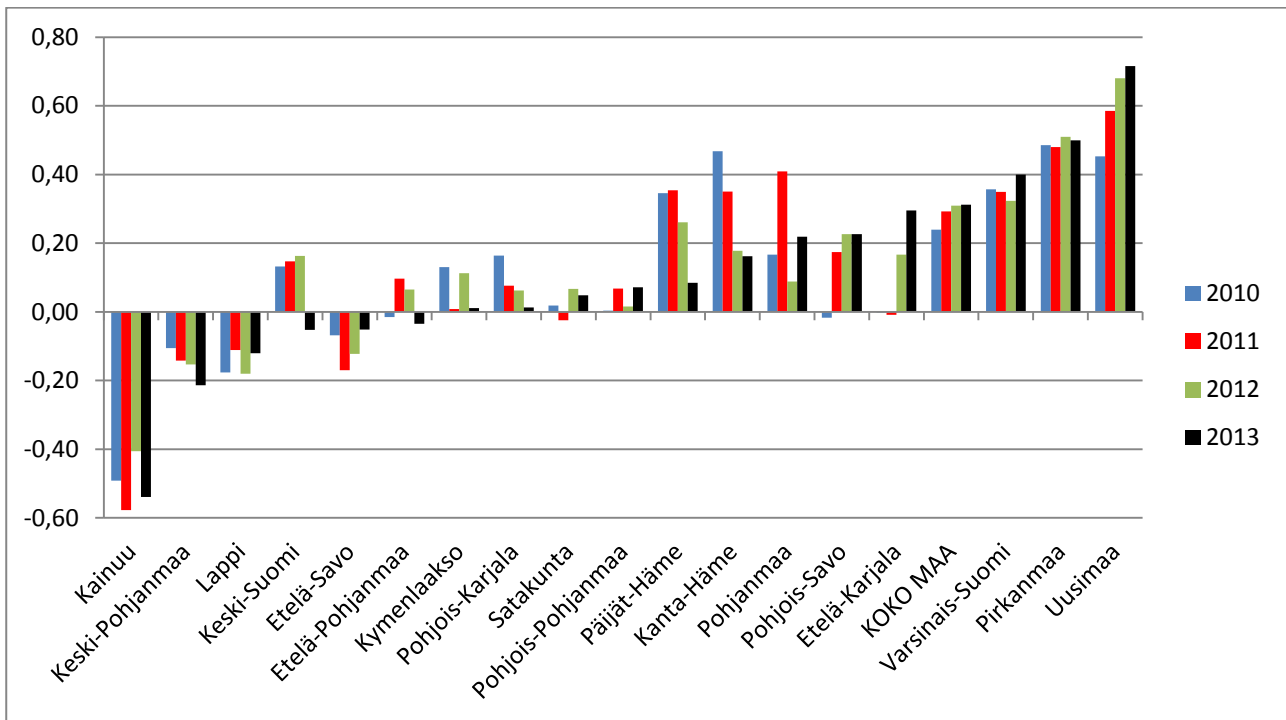
Yritystoiminnan liikevaihto alkoi laskea vuosien 2010-2011 nousujakson jälkeen vuoden 2012 aikana ja lasku jatkui vuonna 2013. Toimialoista teollisuuden liikevaihdon ja viennin lasku on ollut suurinta. Myös muiden päätoimialojen liikevaihto on supistunut. Maakunnista parhaiten ovat vuoden 2013 aikana pärjänneet Pohjanmaa, Pohjois-Karjala ja Etelä-Pohjanmaa, joissa tapahtui lievää kasvua. Sen sijaan muissa maakunnissa liikevaihto laski, suhteellisesti eniten Kainuussa, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.

Kuvio 5. Kokonaisliikevaihdon muutos maakunnissa, 2010– 2013*

Lähde: Tilastokeskus, *) vuoden 2013 osalta tammi-syyskuun tiedot

Syntyneiden määrä laski ja maahanmuutto voimistui

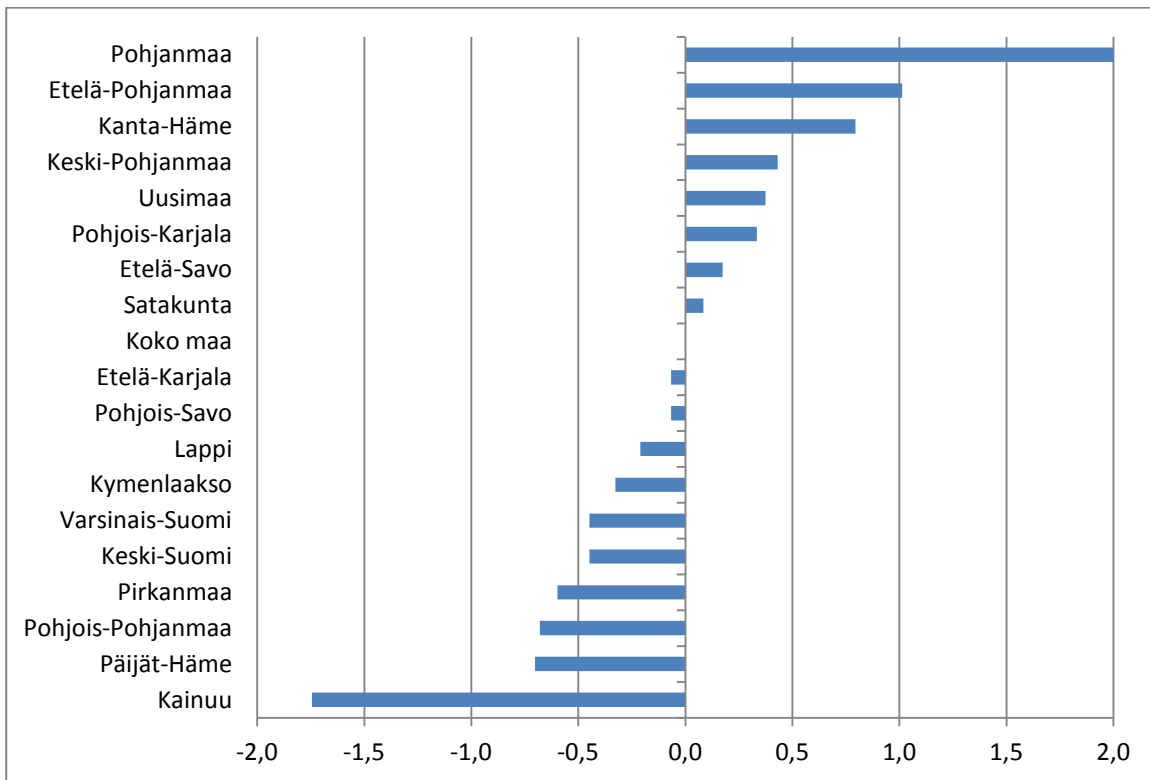
Väestönkasvu hidastui koko maassa vuonna 2013 syntyneiden määrän laskiessa ja kuolleiden määrän pysyessä ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan maahanmuuton nettovoitto kasvoi edelleen. Hidastumisesta huolimatta Suomen väkiluvun kasvunopeus on ollut viime vuosina Euroopan kärkitasoa. Yhä merkittävämpi tekijä väestönkasvulle on lisääntyvä maahanmuutto, joka oli noin 30 000 henkeä vuonna 2013 ja muuttovoitto oli 17 000 henkeä, mikä on tähänastinen ennätyslukema. Väestönkasvu oli määrällisesti ja suhteellisesti suurinta Uudellamaalla, jossa kaikki kasvun osatekijät olivat positiivisia. Maassamuuton nettovoiton kasvaessa yli 4000 henkeä Uudenmaan väestönkasvu voimistui vuoden 2013 aikana. Muita kasvumaakuntia ovat edelleen Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Pohjois-Pohjanmaa on korkean syntyvyyden ja nuoren ikärakenteen ansiosta luonnollisen väestönkasvun kärjessä kun taas Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen kasvu perustuu suurelta osin muuttovoittoon. Perinteisissä väestötappiomaakunnissa kuten Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Lappi väestön väheneminen jatkui vuonna 2013, näiden lisäksi Keski-Suomen muuttotappio kasvoi selvästi. Maakuntien sisällä muuttoliike kohdistuu voimakkaimmin maakuntien keskuksiin ja suuret keskukset kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat edelleen nopeasti.

Kuvio 6. Muuttoliikkeen nettomäärän osuus väestöstä (%) maakunnittain 2010–2013

Lähde: Tilastokeskus

Pohjanmaa menestyi parhaiten suhdanneindikaattorin mukaan

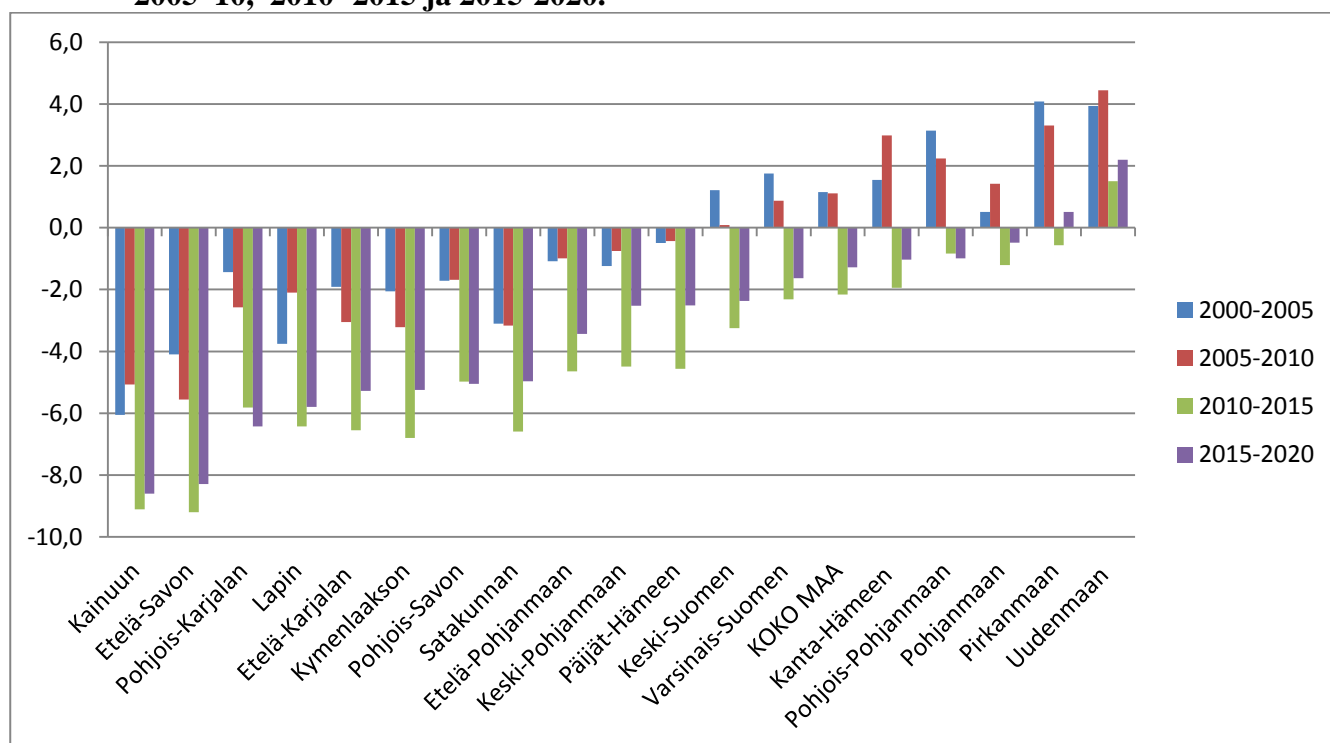
Maakuntien keskinäistä kehitystä voidaan verrata eri tekijöiden kokonaisvaikutusta kuvaavalla suhdanneindikaattorilla. Sen osatekijöinä ovat yritystoiminnan liikevaihto, työttömyys ja nettomuutto, joista on mahdollista saada tuoretta tietoa myös aluetasolla. Parhaiten liikevaihdon kasvun, työttömyyden alenemisen ja nettomuuton muutoksen perusteella pärjäsivät vuonna 2013 Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Kanta-Häme sekä heikoiten Kainuu, Päijät-Häme ja Pohjois-Pohjanmaa.

Kuvio 7. Suhdanneindikaattori maakunnittain vuonna 2013

Väestö ikääntyy ja alueiden työvoimaresurssit vähenevät

Vuosien 2012-2013 aikana tapahtunut hidastuva talouskasvu ja julkisen talouden velkaantuminen heikentävät alueiden kehittymismahdollisuuksia tulevana vuosina. Lisäksi samanaikaisesti voimistuva suurten ikäluokkien siirtyminen työvoimasta eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Useilla alueilla työikäisen väestön määrä on laskenut jo pitkään ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu edelleen. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa ainoastaan pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa aluekeskuksissa. Alueiden kyky vastata talouden taantuman sekä voimistuvan rakennemuutoksen haasteisiin vaihtelee voimakkaasti. Monet alueet erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat riippuvaisia julkisen sektorin kehityksestä ja rahoituskyvystä, mitä heikentää valtion ja kuntien voimakas velkaantuminen taantuman aikana. Toisaalta liiallinen riippuvuus yhden tai kahden suuren yrityksen menestyksestä maailmanmarkkinoilla saattaa horjuttaa äkillisesti myös suurten keskusalueiden taloutta.

Kuvio 8. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–10, 2010–2015 ja 2015–2020.

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot ja väestöennuste

2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA

Vuosina 2008-2009 vallinneen maailmanlaajuisen taantumun jälkeen talous kääntyi useimmissa maissa nousuun vuosina 2010 – 2011. Kasvu kuitenkin heikkeni vuoden 2012 aikana, ja useissa Euroopan maissa jouduttiin jälleen taantumaan johtuen euroalueen finanssikriisin jatkumisesta. Vuonna 2013 euroalueen tuotannon arvioitiin laskevan 0,4 % ja useimmissa kriisimaissa kuten Kreikka, Portugali, Espanja ja Italia talous supistui edelleen. Saksassa, Ranskassa, Iso-Britanniassa sekä Ruotsissa tuotanto sen sijaan kasvoi hieman vuonna 2013. OECD:n ja IMF:n ennusteiden mukaan tuotannon odotetaan kasvavan vuoden 2014 aikana useimmissa Euroopan maissa - kriisimaat mukaan lukien. Suomessa tuotanto laski 1,4 % vuonna 2013, joten taantumaa on kestänyt jo kahden vuoden ajan. EU:n tuoreessa talousennusteessa Suomen talouden arvioidaan kasvavan vuonna 2014 hitaammin kuin euroalueen maissa keskimäärin. Työttömyys on Euroopassa edelleen korkealla tasolla ja sen arvioidaan pysyvän ennallaan lähivuosina. USA:n työttömyyden arvioidaan laskevan selvästi vuosina 2014-2015. Suomessa tutkimuslaitokset ennakoivat työttömyyden pysyvän nykyisellä 8%:n tasolla myös vuonna 2014.

Taulukko 1. Kansainväliset tuotannon kasvuarviot (%) ja työttömyysaste 2013–2015

	Tuotannon kasvu *)			Työttömyysaste**)		
	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
<i>Venäjä</i>	<u>1.5</u>	<u>2.0</u>	<u>2.5</u>			
<i>Kiina</i>	<u>7.7</u>	<u>7.5</u>	<u>7.3</u>			
<i>Euroalue</i>	<u>-0.4</u>	<u>1.0</u>	<u>1.4</u>	<u>12.0</u>	<u>12.1</u>	<u>11.8</u>
<i>Yhdysvallat</i>	<u>1.9</u>	<u>2.8</u>	<u>3.0</u>	<u>7.5</u>	<u>6.9</u>	<u>6.3</u>
<i>Japani</i>	<u>1.7</u>	<u>1.7</u>	<u>1.0</u>	<u>4.0</u>	<u>3.9</u>	<u>3.8</u>
<i>OECD</i>	<u>1.3</u>	<u>2.2</u>	<u>2.3</u>	<u>8.0</u>	<u>7.8</u>	<u>7.5</u>
<i>Saksa</i>	<u>0.5</u>	<u>1.6</u>	<u>1.4</u>	<u>5.4</u>	<u>5.4</u>	<u>5.2</u>
<i>Ranska</i>	<u>0.2</u>	<u>0.9</u>	<u>1.5</u>	<u>10.6</u>	<u>10.8</u>	<u>26.8</u>
<i>Espanja</i>	<u>-1.2</u>	<u>0.6</u>	<u>0.6</u>	<u>26.4</u>	<u>26.3</u>	<u>25.6</u>

Lähde: *)IMF, World economic Outlook, tammikuu 2014

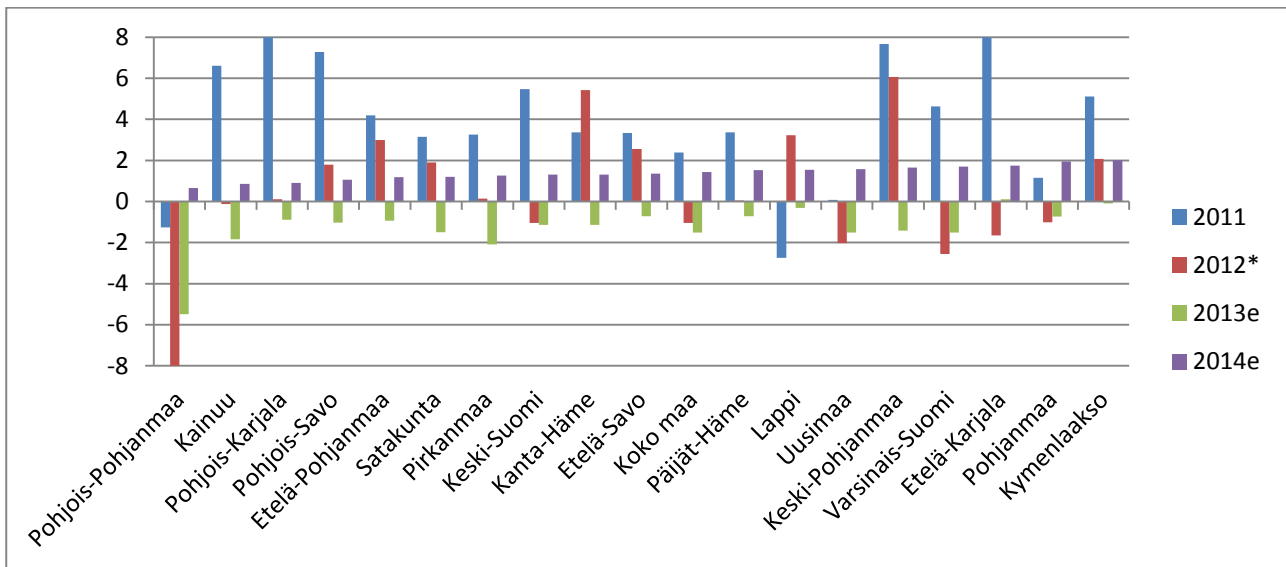
**) OECD, Economic outlook 2013, marraskuu

Tilastokeskuksen mukaan tuotanto supistui Suomessa 1 % vuonna 2012 ja 1,4 % vuonna 2013, joten taantuma on kestänyt jo kaksi vuotta. Kotimaiset tutkimuslaitokset arvioivat tuotannon kasvun käynnistyvän tämän vuoden aikana ja olevan 0,5-1 %. Hitaasta talouskasvusta huolimatta työttömyys ei noussut kovinkaan paljon vuoden 2013 aikana ja sen arvioidaan pysyvän lähes ennallaan vuonna 2014.

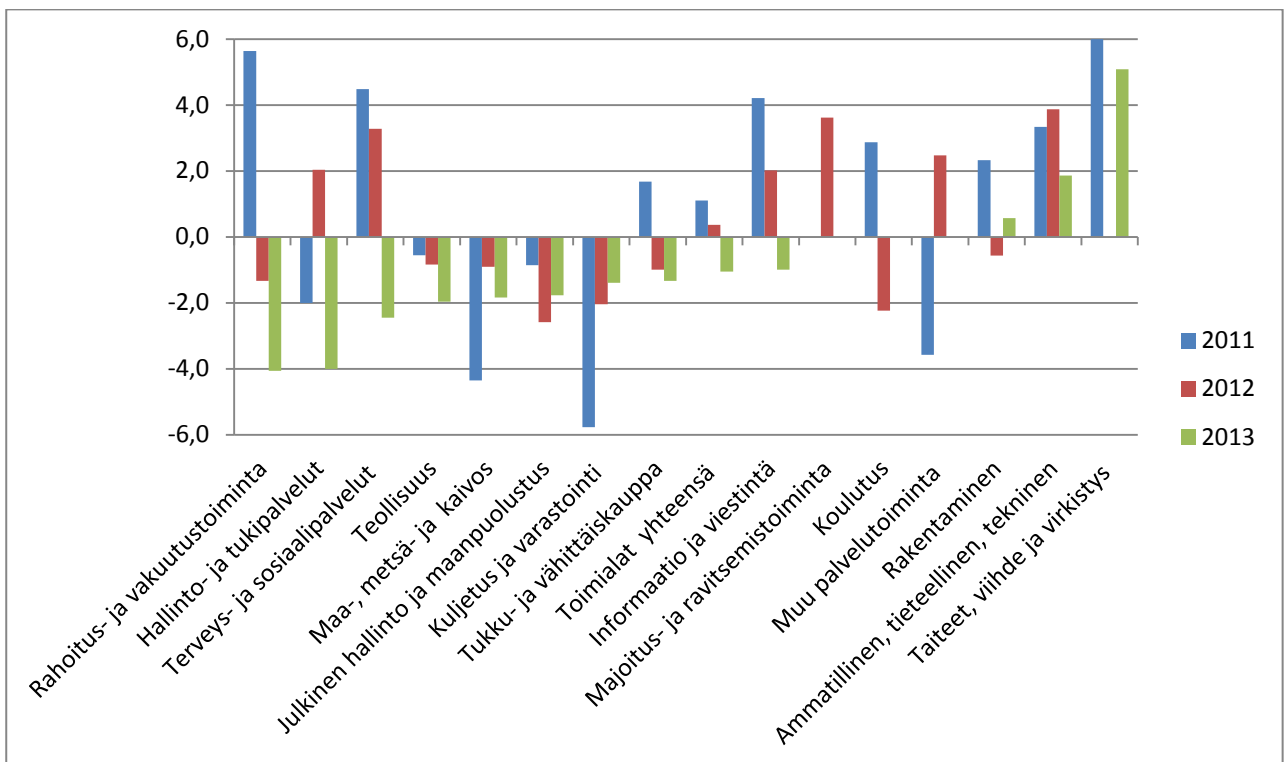
Taulukko 2. Tuotannon kasvuarviot (%) ja työttömyysaste Suomessa 2014–2015

	Tuotannon kasvu			Työttömyysaste		
	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
<i>VM 12/2013</i>	<u>-1.2</u>	<u>0.8</u>	<u>1.8</u>	<u>8.2</u>	<u>8.4</u>	<u>8.2</u>
<i>Suomen pankki</i>						
<i>12/2013</i>	<u>-1.0</u>	<u>0.6</u>	<u>1.7</u>	<u>8.1</u>	<u>8.1</u>	<u>7.5</u>
<i>Aktia 2/2014</i>	<u>-0.8</u>	<u>0.7</u>	<u>1.6</u>	<u>8.3</u>	<u>8.4</u>	<u>8.2</u>
<i>Nordea 3/2014</i>	<u>-1.0</u>	<u>0.3</u>	<u>2.0</u>	<u>8.1</u>	<u>8.1</u>	<u>7.8</u>
<i>Handelsbanken</i>						
<i>12/2013</i>	<u>-1.2</u>	<u>1.5</u>	<u>2.2</u>	<u>8.1</u>	<u>8.0</u>	<u>7.4</u>
<i>OP-Pohjola 1/2014</i>	<u>-1.0</u>	<u>1.7</u>	<u>1.6</u>	<u>8.1</u>	<u>8.2</u>	<u>8.0</u>

Tilastokeskuksen aluetilinpidon mukaan tuotanto kasvoi taantuman jälkeen vuosina 2010-2011 lähes kaikissa maakunnissa. Vuosien 2012-2013 talouden taantuma näkyy erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla, mutta myös Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. ETLA:n vuodelle 2014 arvioima hidas kasvu toteutuisi tasaisesti lähes kaikissa maakunnissa.

Kuvio 9. Tuotannon kasvu maakunnittain 2010 ja arvio (%) vuosille 2011- 2014

Lähde: Tilastokeskus, aluetilinpito, Etila:n maakunnittain ennuste 11/2013

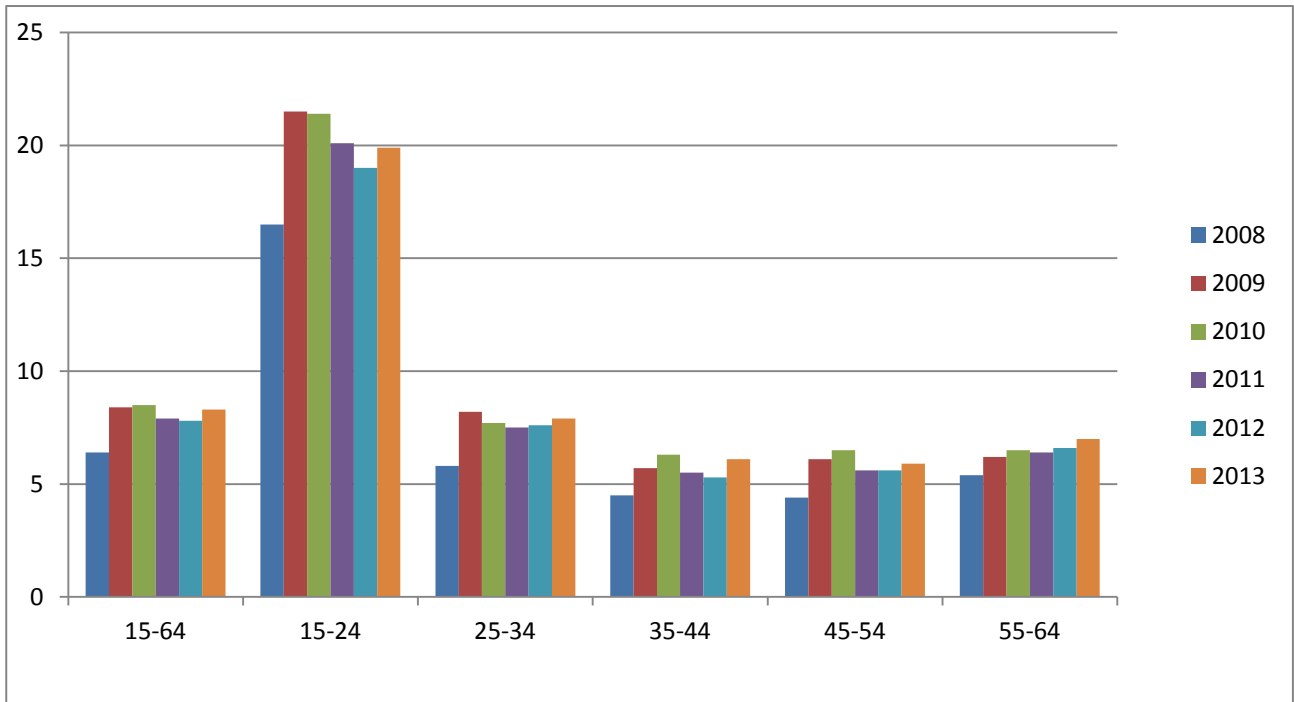
Kuvio 10. Työllisten määrän muutos (%) toimialoittain 2011-2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

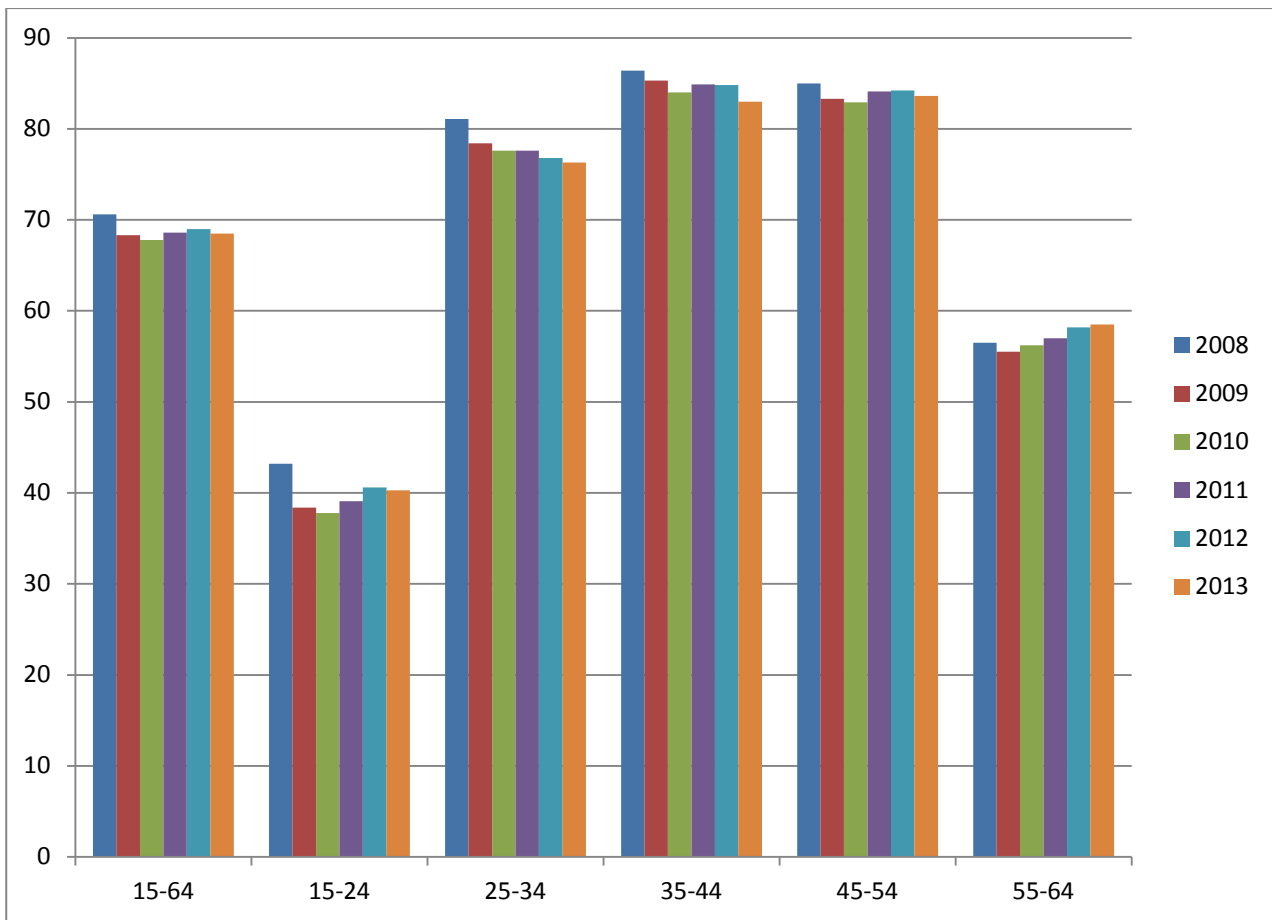
Työllisten määrä laski useimmilla toimialoilla vuoden 2013 aikana, eniten rahoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä hallinto- ja tukipalveluissa. Teollisuudessa lasku on jatkunut jo useiden vuosien ajan ja työpaikkoja on noin 80 000 vähemmän kuin vuonna 2008. Työllisten määrä kasvoi vuonna 2013 taiteiden ja viihteen sektoreilla sekä ammatillisissa ja tieteellisissä tehtävissä.

Rakentamisen sektorilla työpaikkojen väheneminen pysähtyi ja kääntyi lievään nousuun. Työttömyys nousi tasaisesti kaikissa ikäluokissa ja on korkein nuorten 15-24-vuotiaiden ryhmässä, lähes 20 %. Vastaavasti työllisyysasteet ovat laskeneet eri ikäryhmissä lukuun ottamatta 55-64-vuotiaita, joilla edelleen oli havaittavissa lievää kasvua.

Kuvio 11 a. Työttömyysaste ikäryhmittäin 2008 – 2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 11 b. Työllisyysaste ikäryhmittäin 2008 – 2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

3. ALUEELLINEN KEHITYS

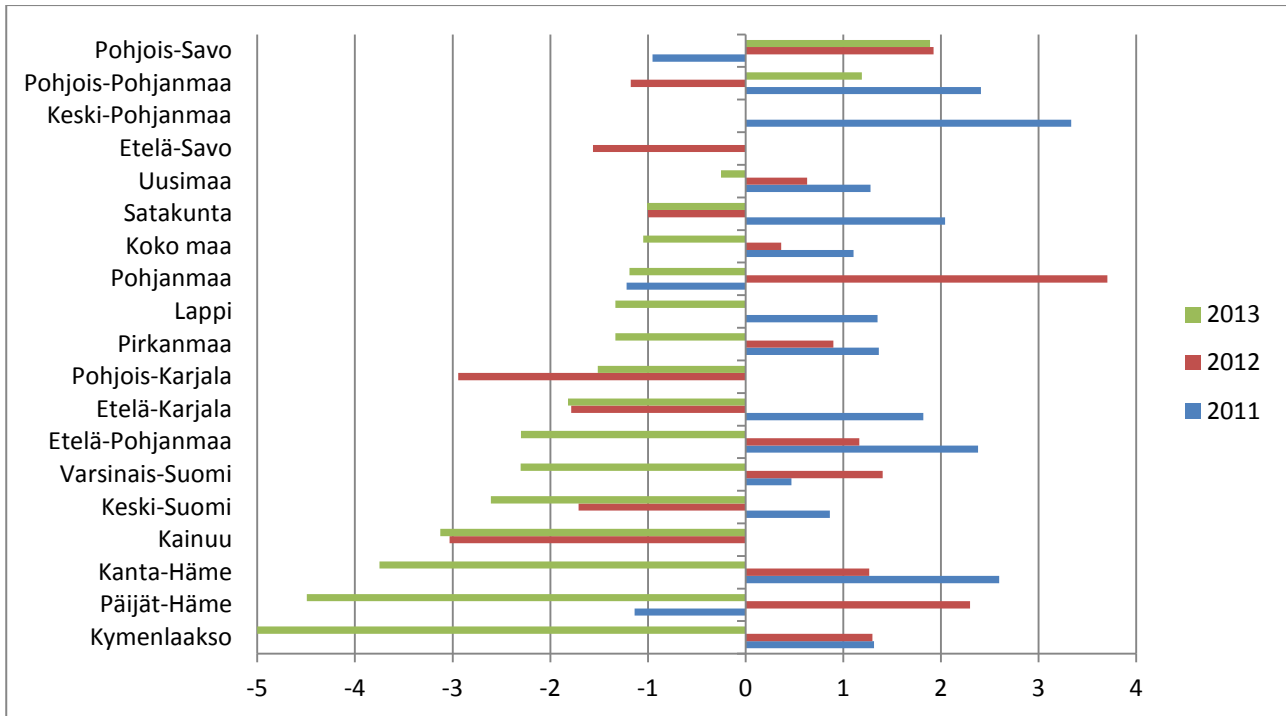
3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain

Työllisten määrä väheni koko maassa vuonna 2013 talouden taantuessa lähes 30 000 henkeä ja myös työvoiman määrä laski. Työttömyys kasvoi ja työllisyysaste aleni vuoden 2009 tasolle, jolloin koetun taantuman vuoksi pudottiin työllisyydessä aina vuoden 2005 tasolle. Talouden huippuvuosien 2007-2008 suhteen ollaan vuonna 2013 työllisten määrässä lähes 100 000 työpaikka alempana.

Pitkittyvä talouden hidas kasvu ja taantuma koettelee kaikkia alueita ja erityisesti monia keskusalueita, joissa vientiyriyten osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Työttömyys oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan koko maassa vuonna 2013 8,3 %. Työttömien määrä kasvoi vuoden 2013 aikana edelliseen vuoteen verrattuna eniten Uudellamaalla, Kainuussa ja Pirkanmaalla ja vähiten Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Korkein työttömyysaste oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2013 Pohjois-Karjalassa (12,3%) ja Kainuussa (11,7%) ja alin Keski-Pohjanmaalla (4,9%) ja Pohjanmaalla (5,8%).

Maakunnittain tarkasteltuna työllisten määrä laski vuonna 2013 lähes kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Pohjois-Savoa ja Pohjois-Pohjanmaata. Työllisten määrä väheni voimakkaimmin Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä, Kanta-Hämeessä ja Kainuussa.

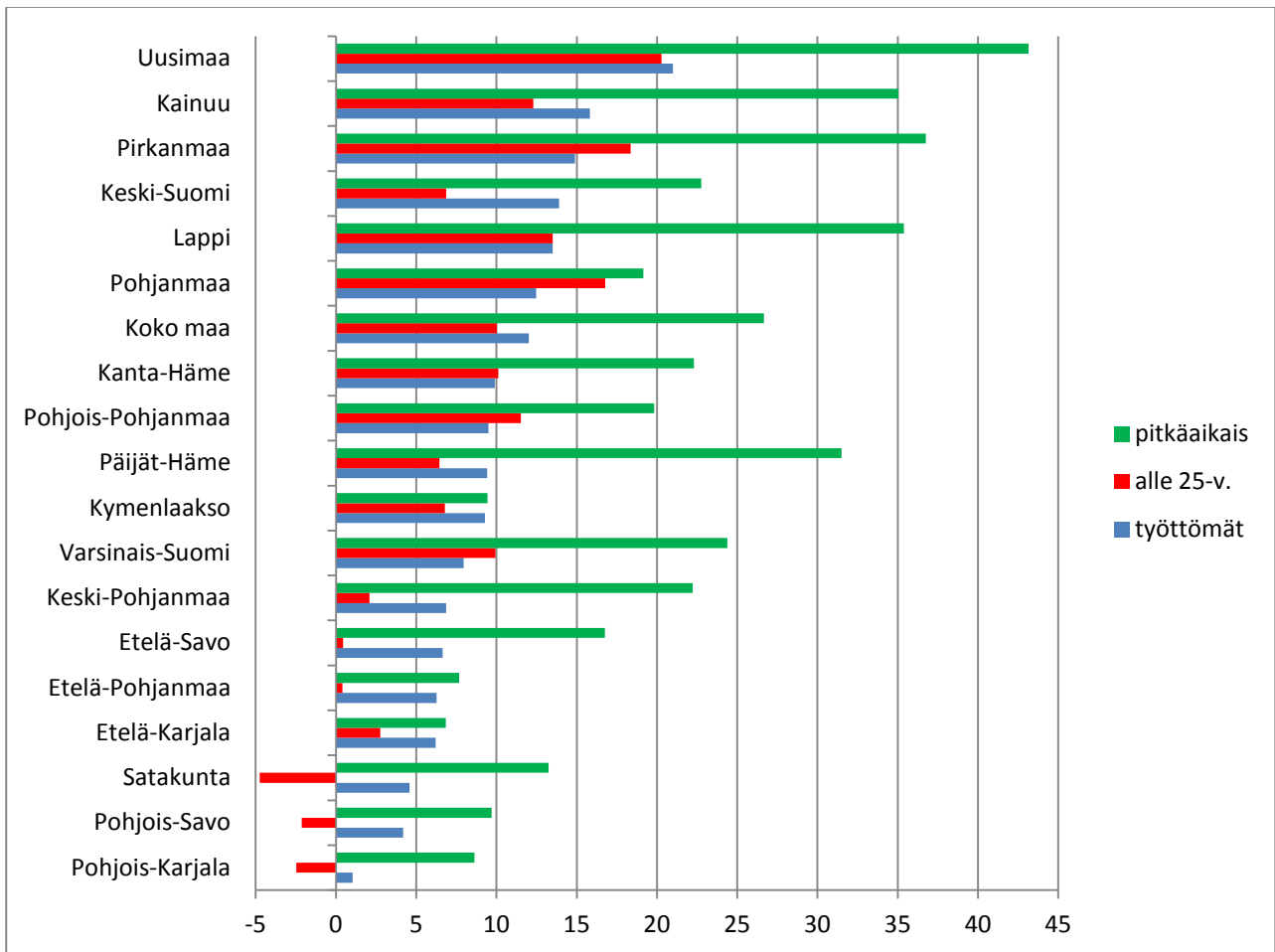
Kuvio 12. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2011 – 2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Avoimia työpaikkoja oli Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2013 alussa noin 45 000 ja lopussa 17 000, joten vähennystä oli 28 000 työpaikkaa. TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan TE-toimistoissa oli avoimia työpaikkoja tammikuussa 2014 76 000, mikä oli 3 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. SAK:n tekemän seurannan mukaan irtisanottujen määrä hieman laski vuonna 2013 ja oli lähes 14 500, kun se oli noin 16 000 vuonna 2012.

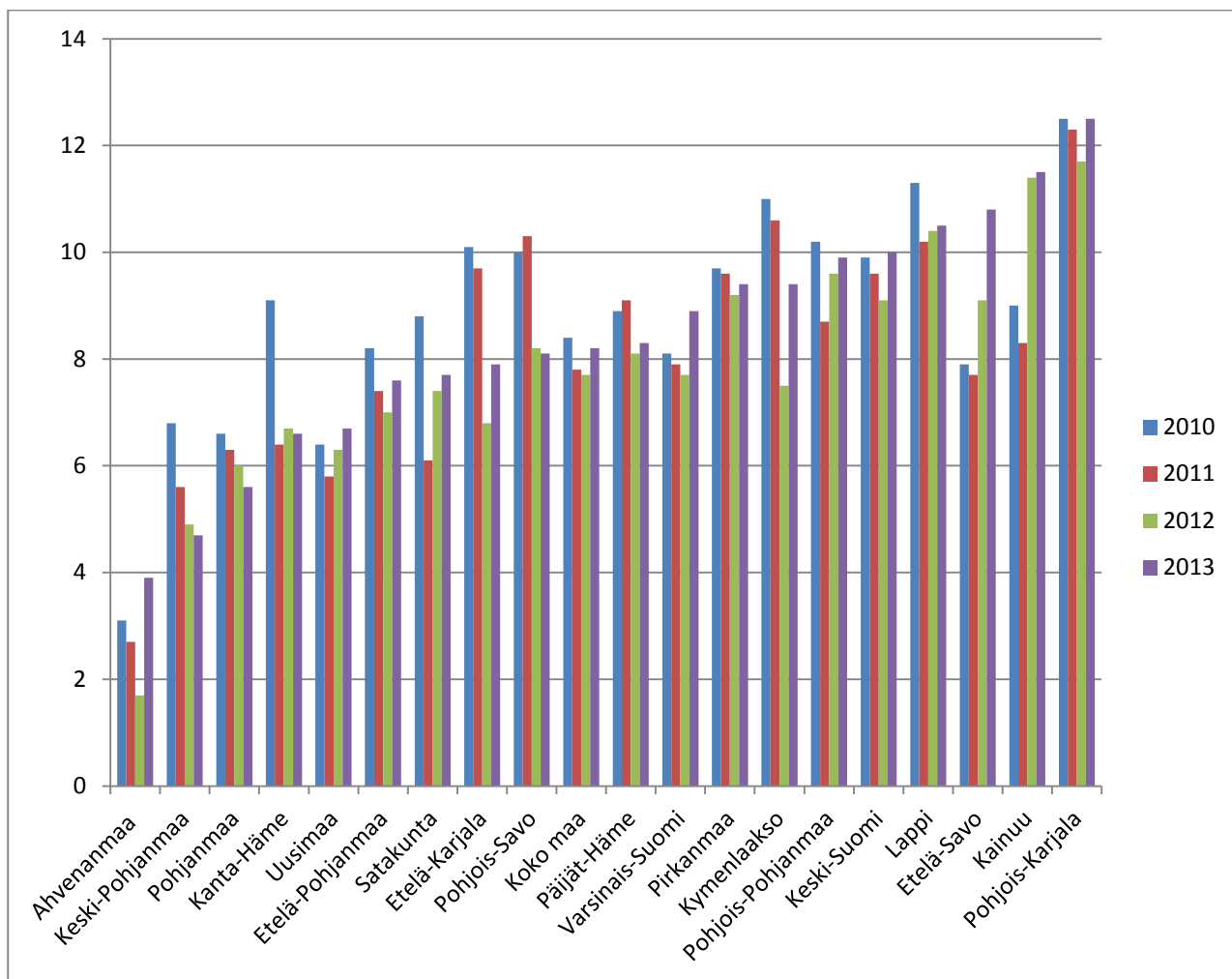
Kuvio 13. Työttömien työnhakijoiden, alle 25-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2013-2014*)

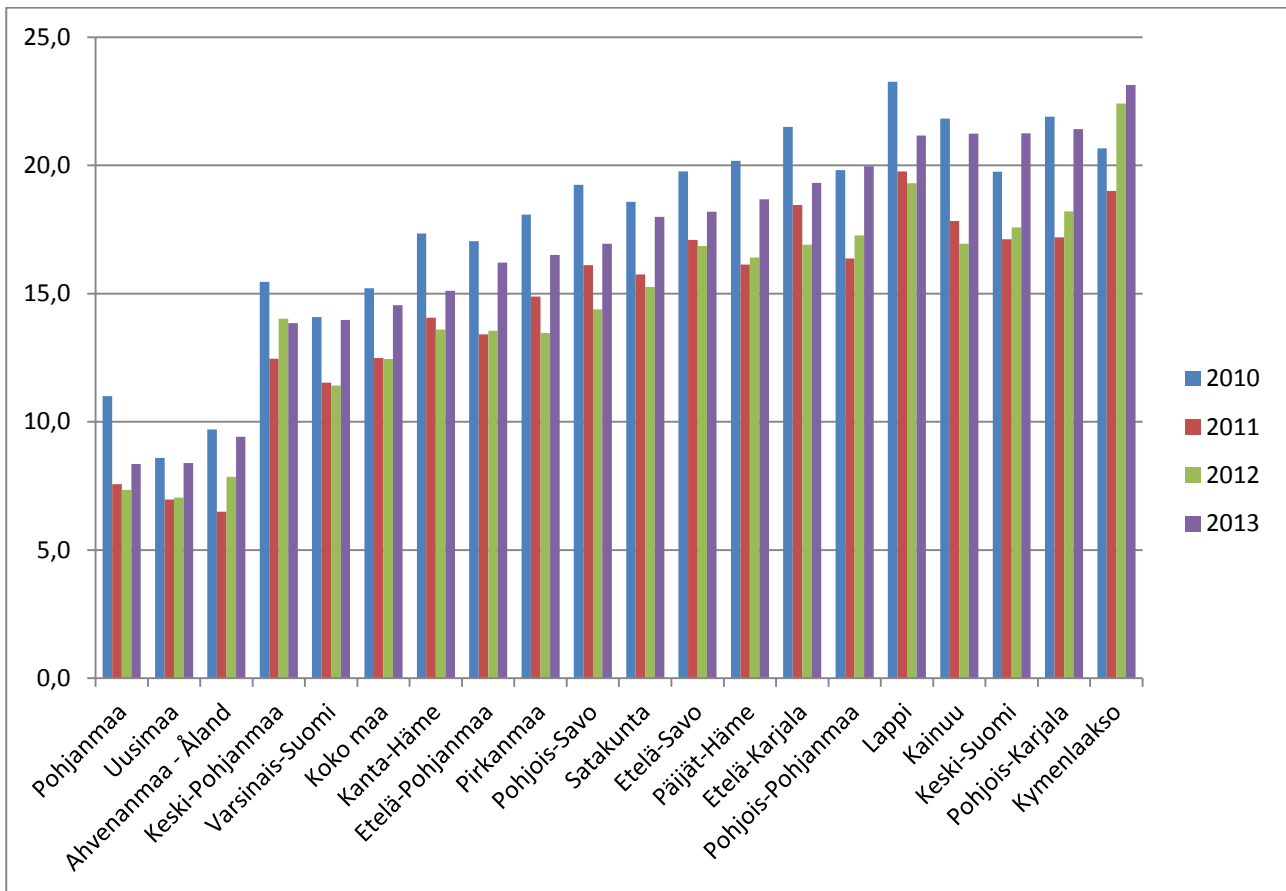
Lähde: TEM työnvälitystilastot, *)vertailukohtana tammikuun tiedot

Nuorten 15-24-vuotiaiden työttömyysaste oli tammikuussa 2014 tilastokeskuksen mukaan 21,2 %, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan alle 25-vuotiaita työttömiä oli vuoden 2014 alussa 43 000, kun vuotta aiemmin määrä oli 39 000. Nopeimmin nuorten työttömien määrä kasvoi vuonna 2013 Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla. Nuorisotyöttömyys oli TEM:n tilastojen mukaan vuonna 2013 korkeinta, noin 23 % Kymenlaaksossa, Keski- Suomessa ja Pohjois-Karjalassa, kun se on Uudellamaalla ja Pohjanmaalla noin 8%. Pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden, määrä kasvoi koko maassa nopeasti vuoden 2013 aikana ja määrä oli tammikuussa noin 85 000, mikä on 18 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi eniten Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Kainuussa ja vähiten Etelä-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa.

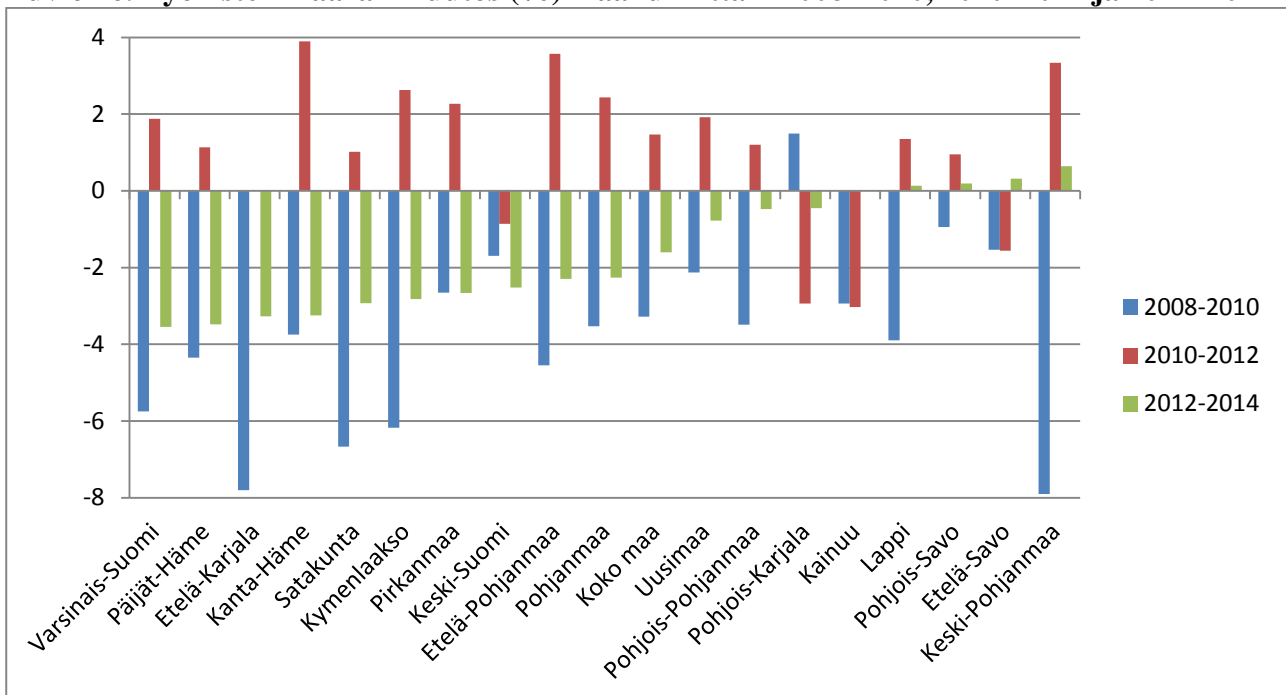
Kaiken kaikkiaan työttömyys on tasoittunut alueiden välillä viime vuosina, sillä Itä- ja Pohjois-Suomen korkean työttömyyden alueilla työttömyys ei noussut kovinkaan paljon vuosina 2009-2012. Vuonna 2013 taantuman pitkittyessä työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut kaikissa maakunnissa. Nousu on ollut nopeinta Kainuussa, Lapissa, Keski-Suomessa ja Uudellamaalla. Poistuma työelämästä kasvaa kaikilla alueilla, kun suuret ikäluokat ovat siirtymässä eläkkeelle. Vuoden 2014 tammikuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli TEM:n tilastojen mukaan matalin Pohjanmaan, Uudenmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa ja korkein Kainuun, Lapin ja Keski-Suomen maakunnissa.

Kuvio 14. Työttömyysaste maakunnittain vuosina 2010–2013

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 15. Nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömyys maakunnittain vuosina 2010 – 2013

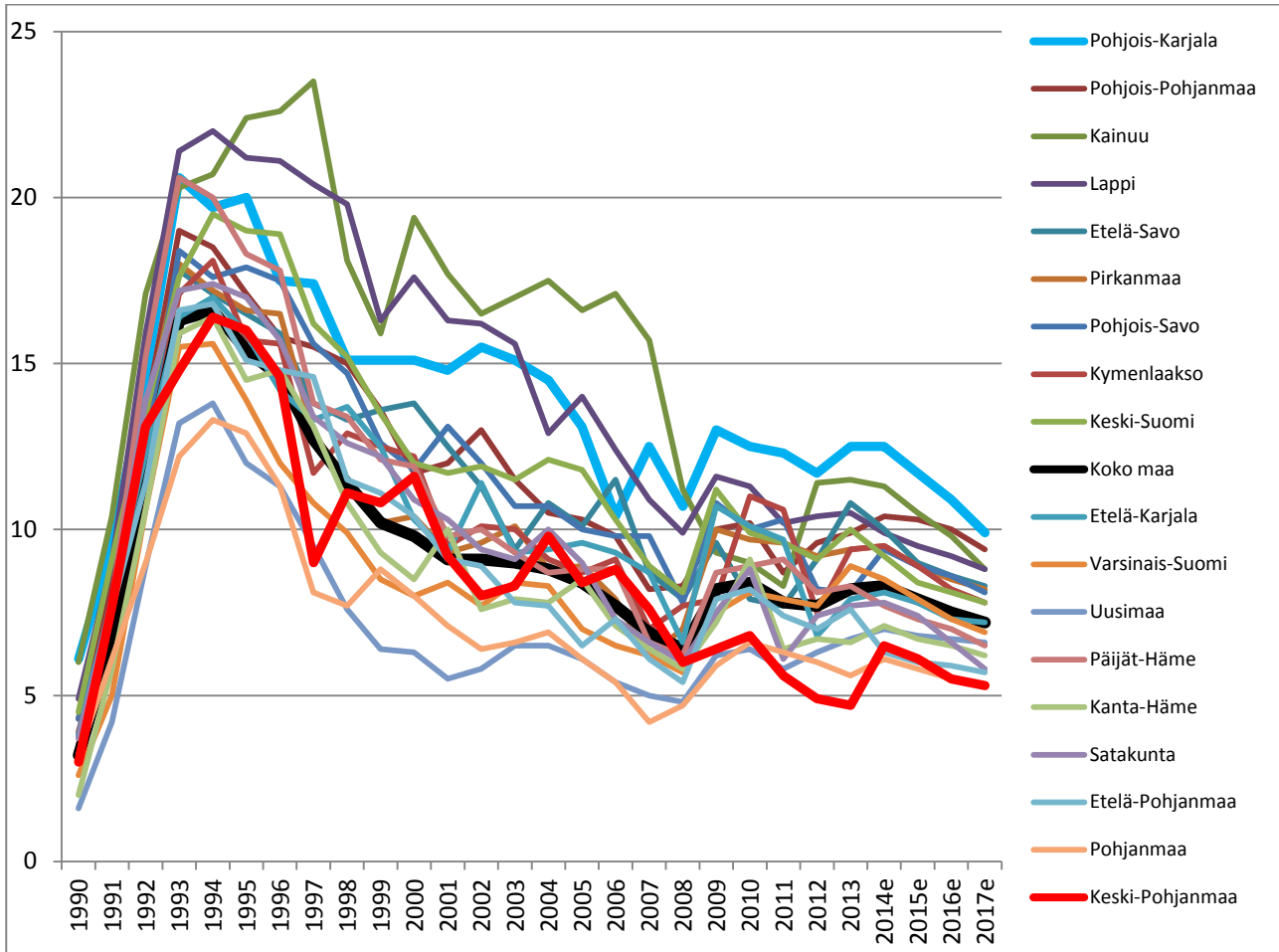
Lähde: TEM, työnvälitystilastot

Kuvio 16. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2008–2010, 2010–2012 ja 2012–2014

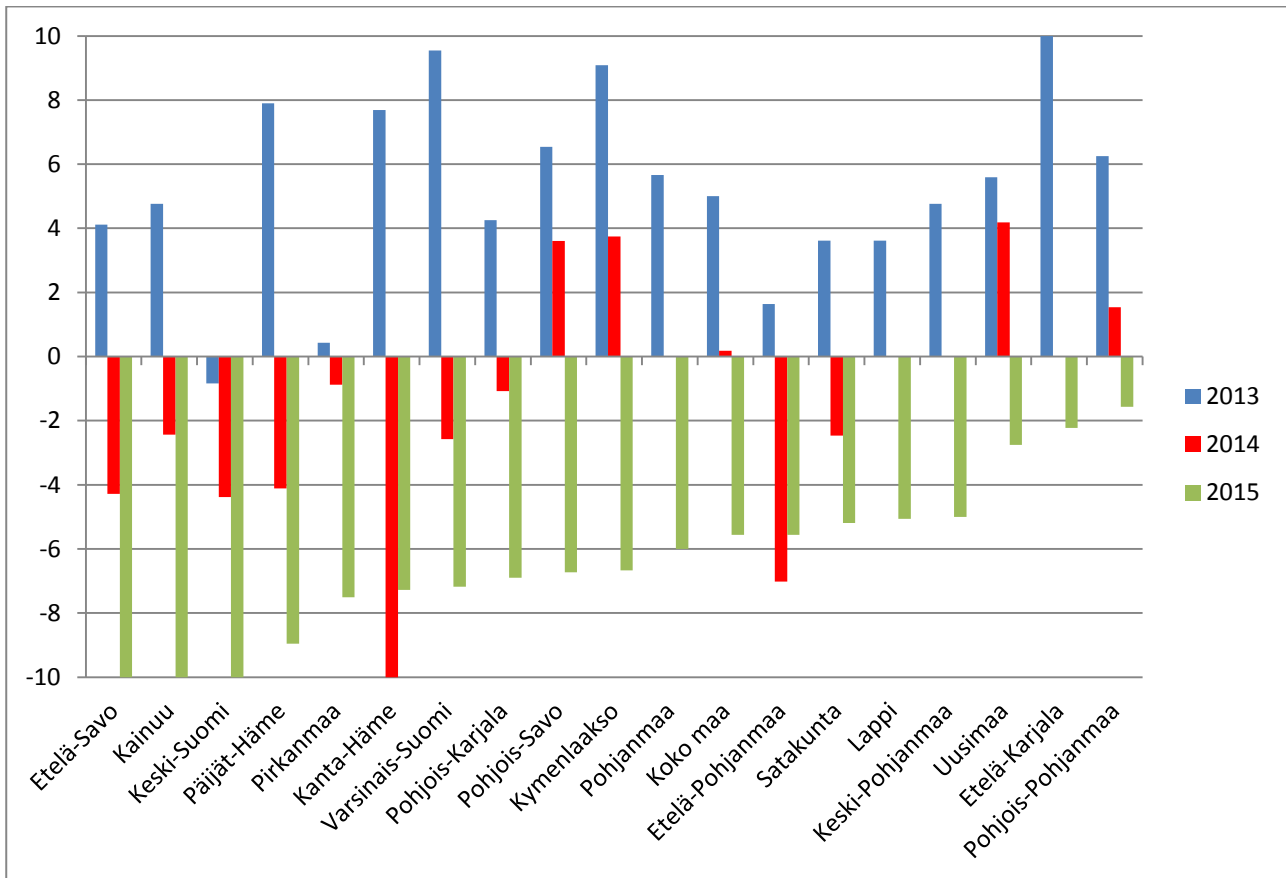
Lähde: Tilastokeskus, Etlä:n maakunnittain ennuste 11/2013

Etlan ennusteen mukaan työllisten määrä vähenisi hitaan talouskasvun aikana 2012–2014 kaikissa maakunnissa. Syynä on myös ikääntymisestä johtuva kasvava poistuma eläkkeelle ja työvoiman väheneminen kaikissa maakunnissa.

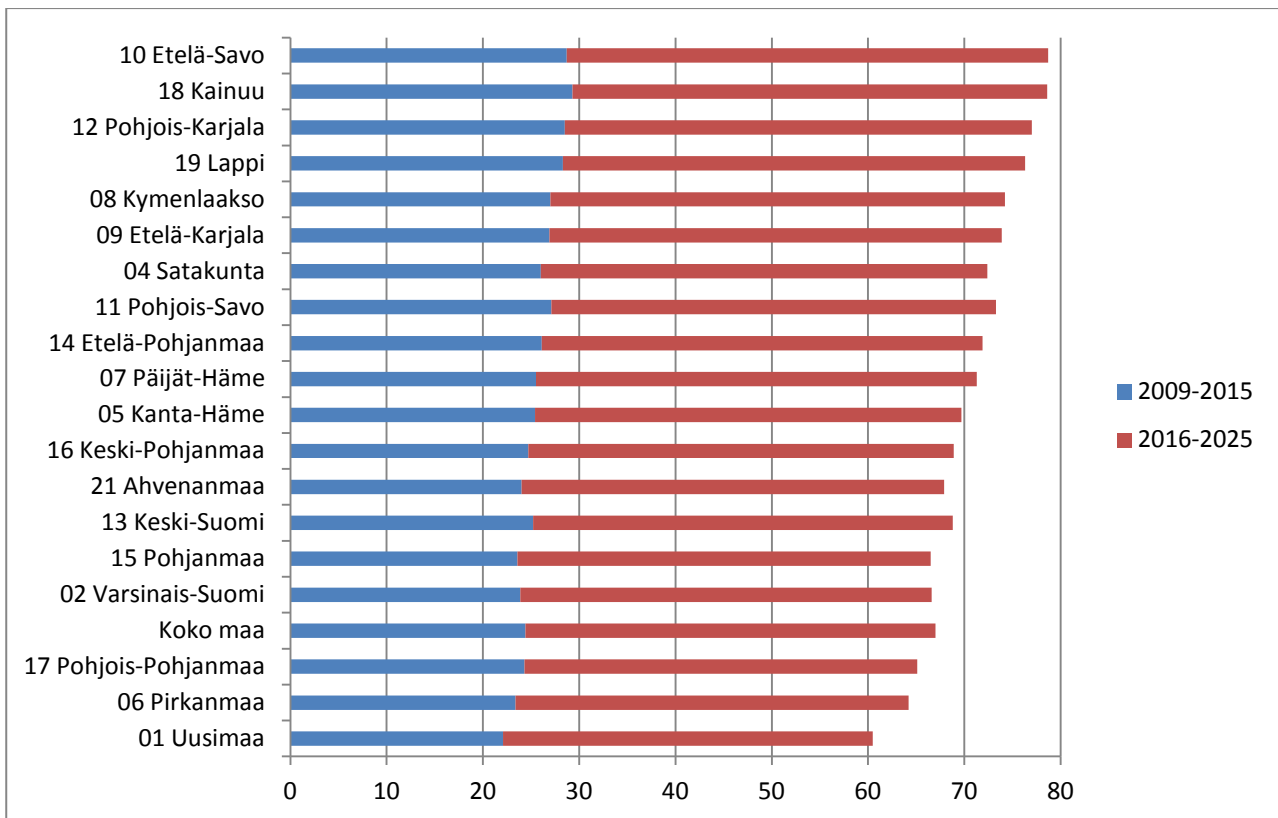
Kuvio 17. Työttömyysaste maakunnittain 1990–2013 ja 2014–2017 *)

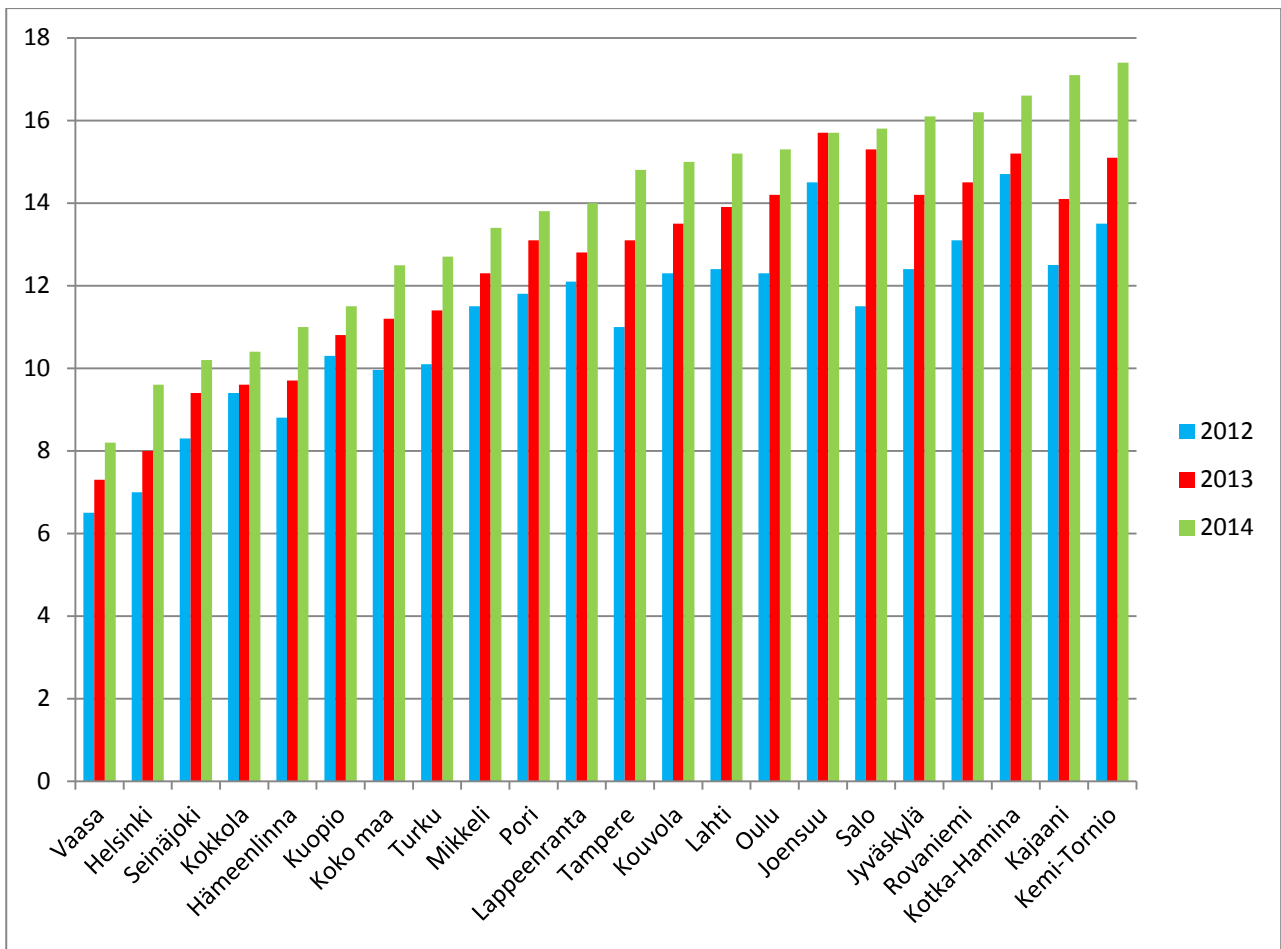
Lähde: Tilastokeskus, Etla:n maakunnittain ennuste 11/2013

Kuvio 18. Työttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2013–2015

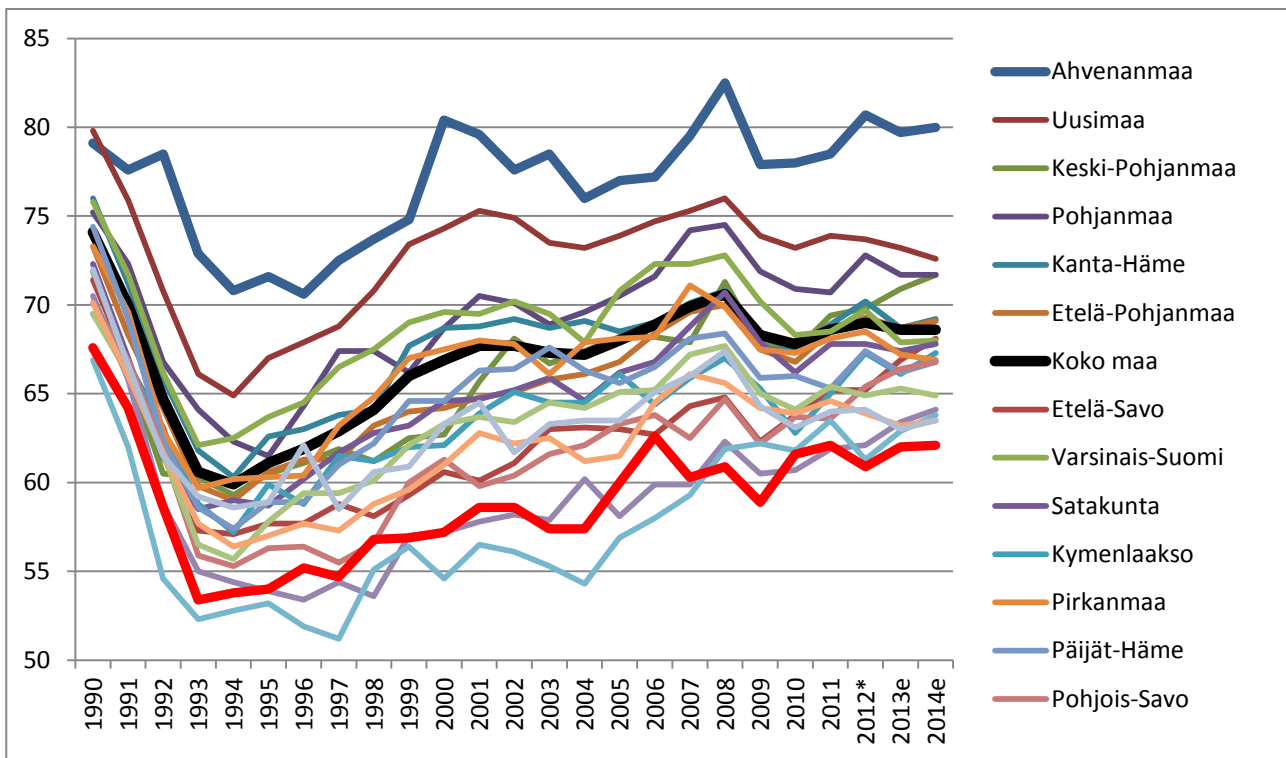
Lähde: Tilastokeskus, Etila:n maakunnittainen ennuste 11/2013

Kuvio 19. Poistuma työvoimasta (%) maakunnittain 2009-2015 ja 2016-2025

Lähde: Foredata, poistumaennuste, Toimiala online

Kuvio 20. Työttömyysaste suurimmissa seutukunnissa 2012-2014

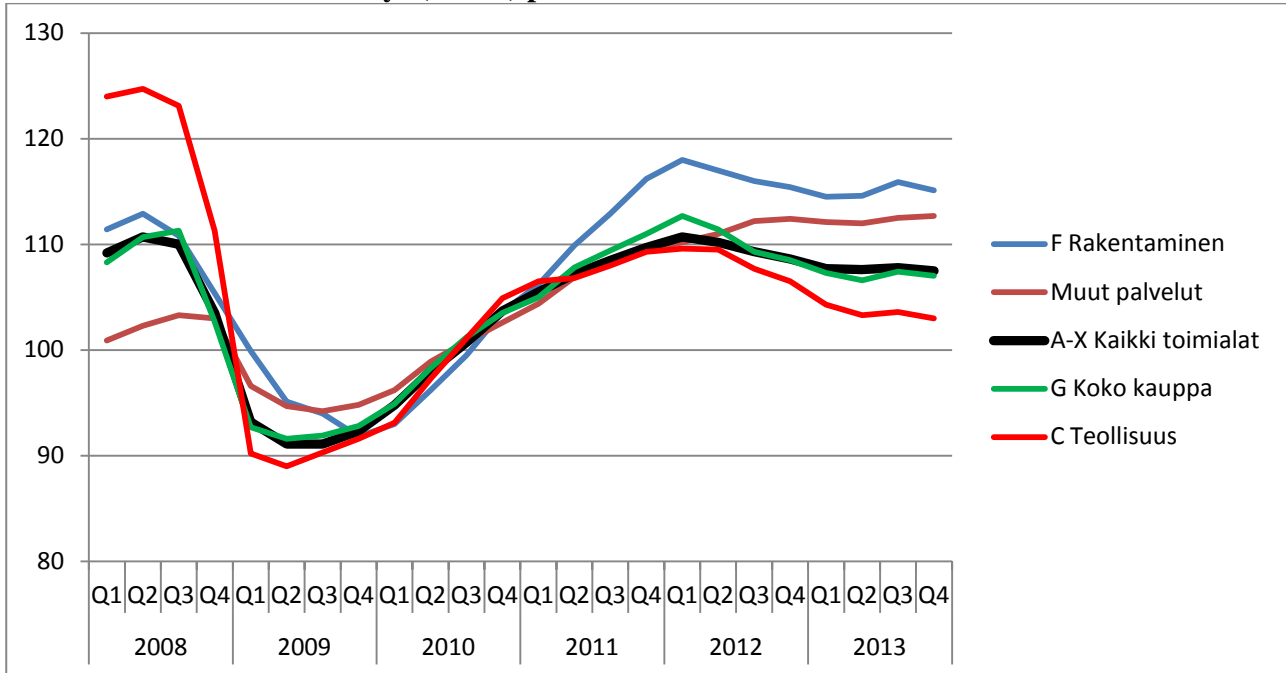
Lähde: TEM, työnvälitystilasto, tammikuun tiedot

Kuvio 21. Työllisyysaste maakunnittain 1990–2012 ja 2013–2014*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) Etlä, maakunnittain ennuste 11/2013

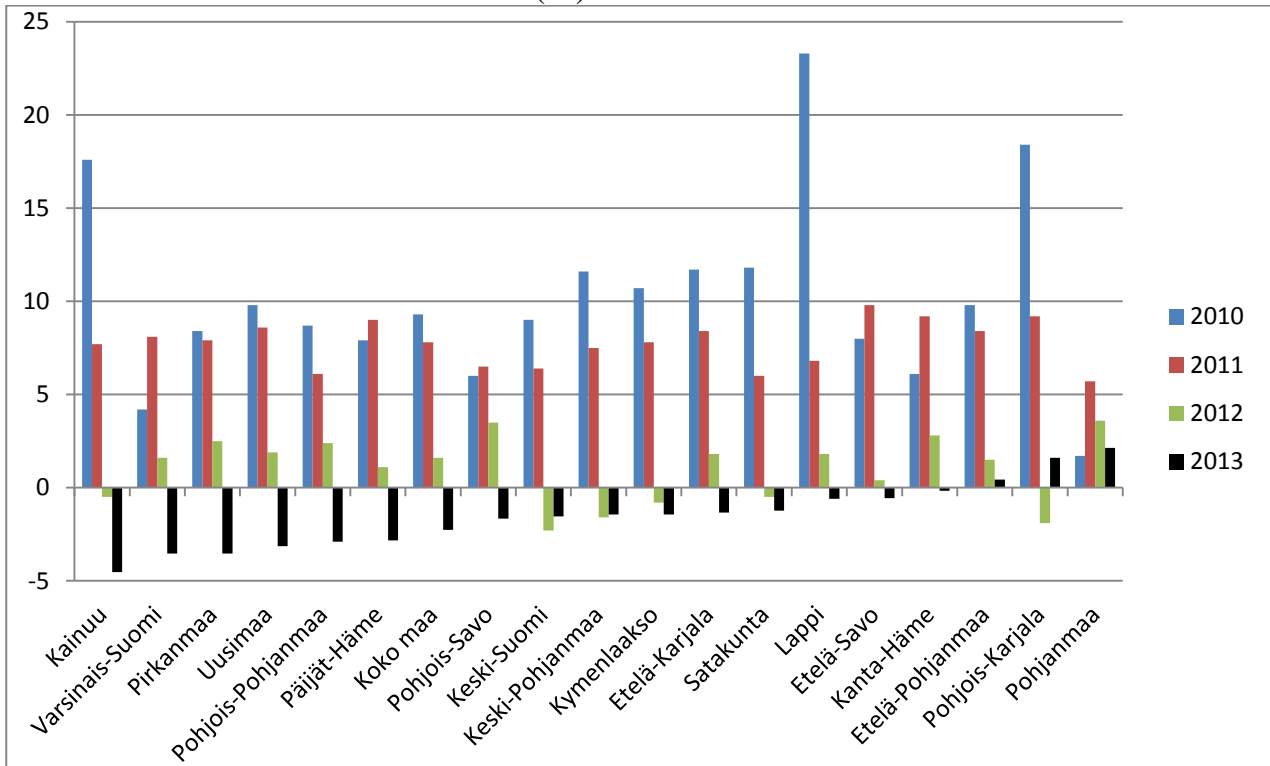
3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti

Talouden taantuessa yritystoiminnan liikevaihto kääntyi vuonna 2009 jyrkkään laskuun kaikilla päätoimialoilla. Erityisesti teollisuuden liikevaihdon ja viennin pudotus oli nopea ja syvä. Vähittäinen toipuminen alkoi kuitenkin nopeasti ja kasvu voimistui vuosina 2010-2011 kääntyen jälleen laskuun vuonna 2012. Vuoden 2013 aikana liikevaihto on edelleen laskenut kaikilla muilla päätoimialoilla paitsi palveluissa.

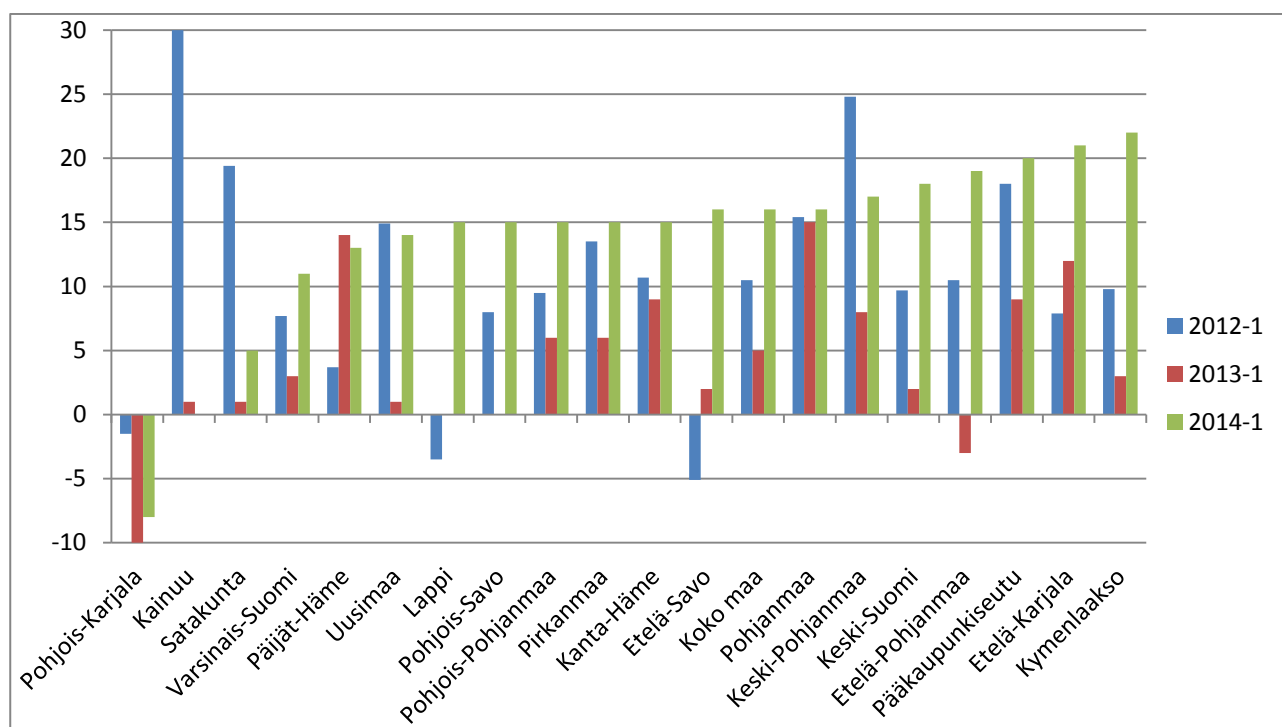
Kuvio 22. Liikevaihdon kehitys (trendi) päätoimialoittain vuosina 2008–2013

Lähde: Tilastokeskus

Yritystoiminnan liikevaihto kasvoi vuoden 2009 pudotuksen jälkeen kaikissa maakunnissa vuosina 2010-2011. Vuonna 2012 kasvu hidastui ja kääntyi laskuun vuoden 2013 aikana useimmissa maakunnissa. Vain Pohjanmaalla, Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Pohjanmaalla tapahtui lievää kasvua. Yritystoiminnan liikevaihto putosi eniten Kainuussa, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla ja Uudellamaalla.

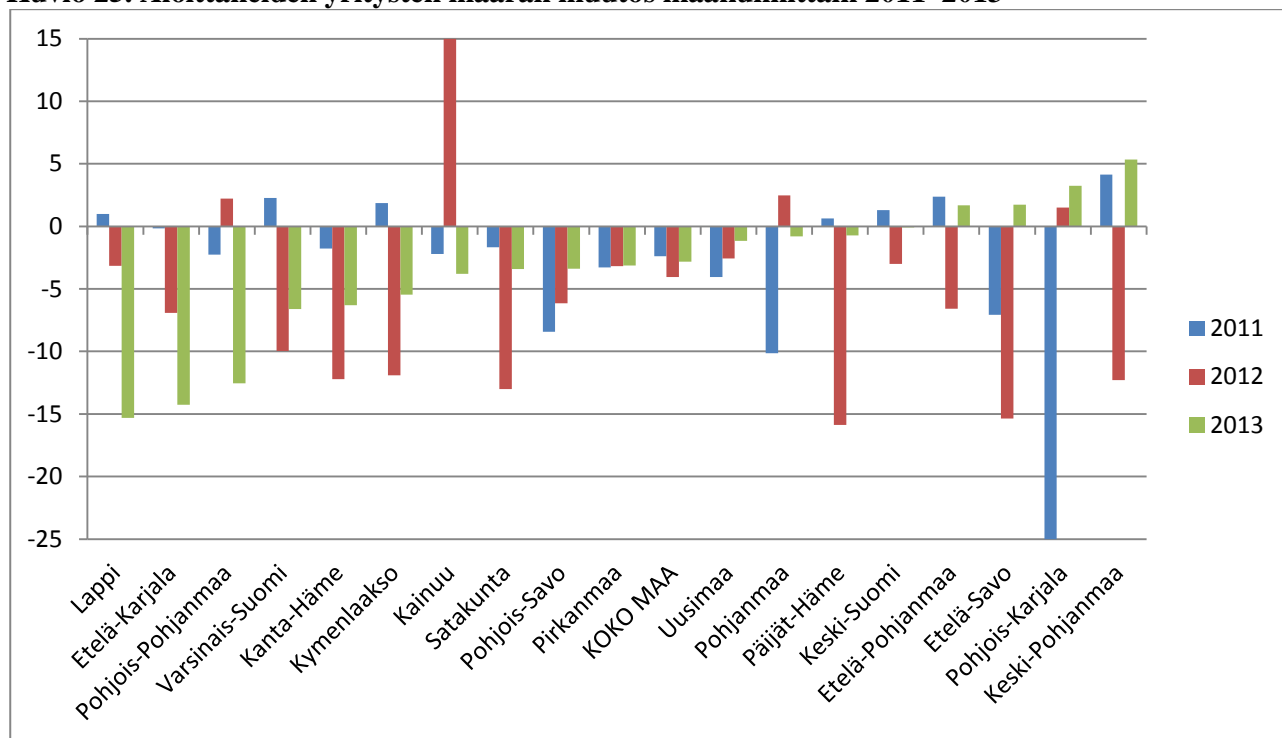
Kuvio 23. Kokonaisliikevaihdon muutos (%) maakunnittain 2010 – 2013*

Lähde: Tilastokeskus, * vuoden 2013 osalta otettu huomioon tammi-syyskuun tiedot

Kuvio 24. Pk-yritysbarometrin arvio maakuntien suhdannetilanteesta 2012–2014, saldo

Lähde: Suomen Yrittäjät, Finnvera, TEM

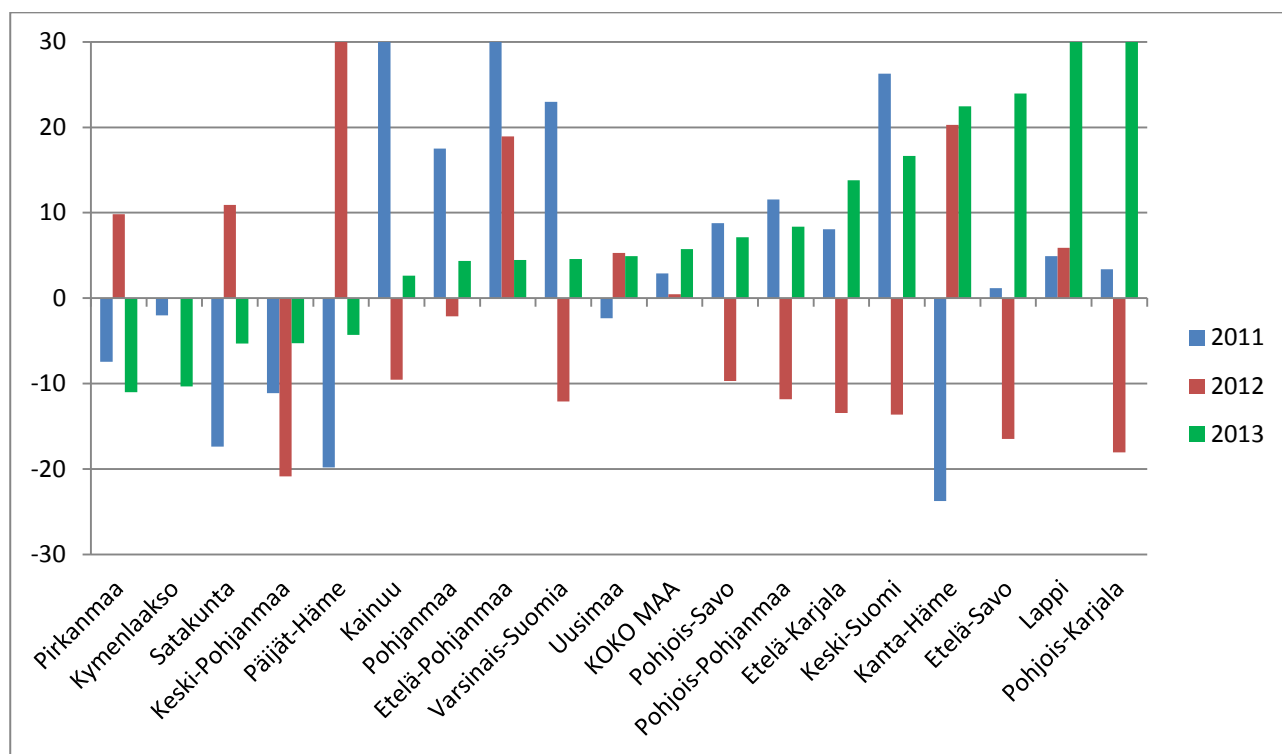
Pk-yritysbarometrin mukaan vuoden 2014 pienyritysten suhdannenäkymät arvioitiin useimmissa maakunnissa varsin myönteisiksi verrattuna edelliseen vuoteen. Arviot olivat myönteisimmät Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja pääkaupunkiseudulla. Heikointa suhdannekehityksen uskotaan olevan Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Satakunnassa.

Kuvio 25. Aloittaneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2011–2013*

Lähde: Tilastokeskus, 2012-2013 vertailussa tammi-syyskuun tiedot

Aloittaneita yrityksiä oli vuonna 2013 noin 30 000, mikä on 3 000 vähemmän kuin vuonna 2010. Suhteellisesti eniten uusien aloittavien yritysten määrä väheni vuonna 2013 Lapissa, Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Lievää nousua tapahtui Keski- Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa.

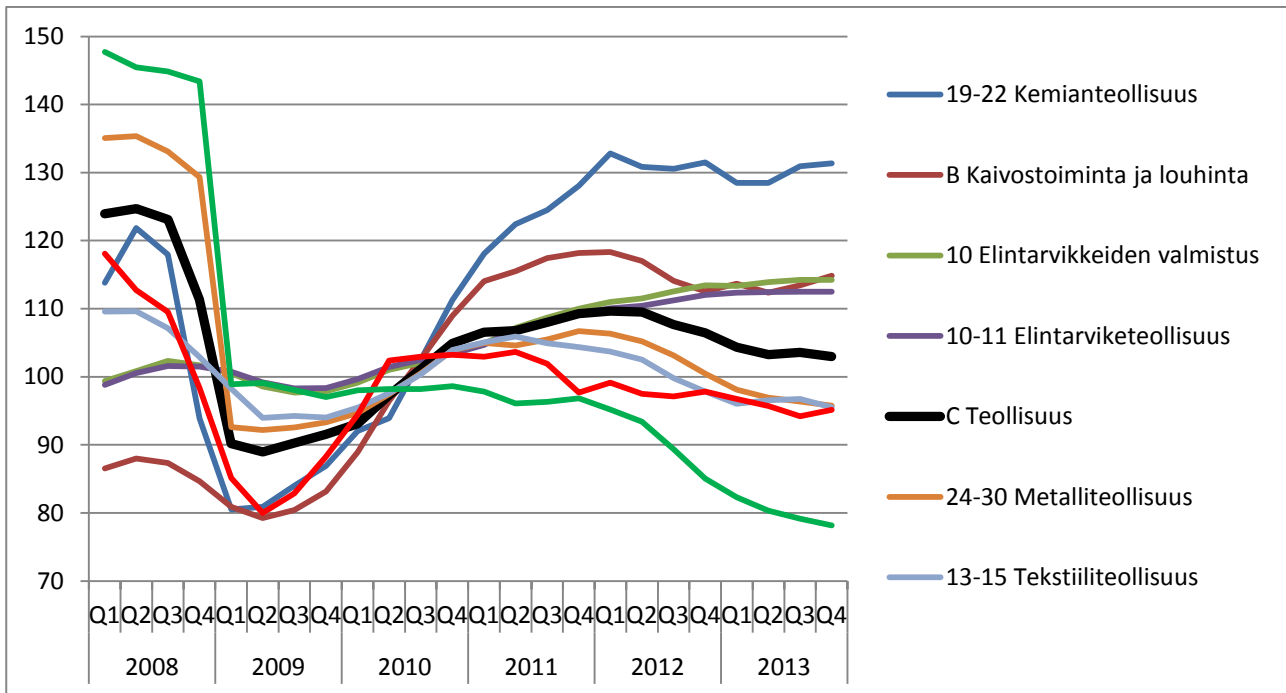
Kuvio 26. Konkurssiin joutuneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2011-2013

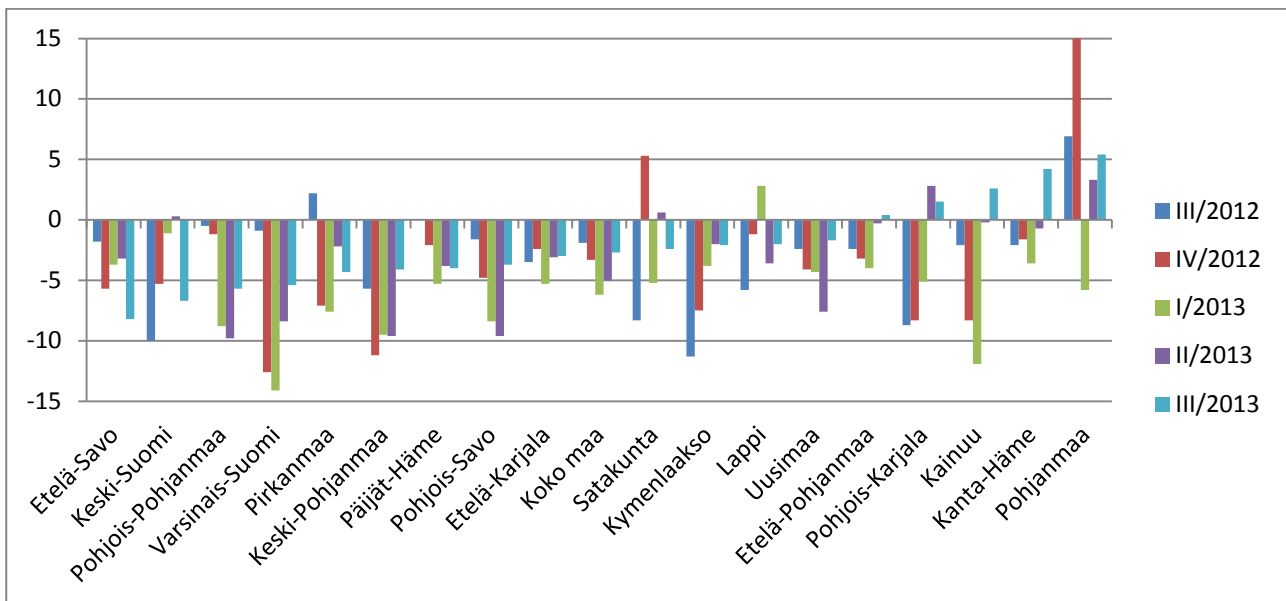
Lähde: Tilastokeskus

Konkurssiin joutuneiden yritysten määrä kasvoi lähes kaikissa maakunnissa vuoden 2013 aikana. Voimakkainta kasvu oli Pohjois-Karjalassa, Lapissa ja Etelä-Savossa. Lievää vähenemistä tapahtui Pirkanmaalla, Kymenlaaksossa Satakunnassa.

Teollisuuden ja viennin liikevaihto supistui voimakkaasti vuonna 2009 taloustaantumien myötä. Suurinta pudotus oli tuolloin sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä kemianteollisuudessa. Toipuminen tapahtui melko nopeasti ja varsinkin kaivostoiminta ja kemianteollisuus lähtivät uuteen nousuun vuonna 2010. Kasvu jatkui vuoden 2011 aikana, mutta alkoi selvästi hidastua vuonna 2012 ja kääntyi vähitellen laskuun. Vuonna 2013 koko teollisuuden liikevaihto laski, eniten sähkö- ja elektroniikkateollisuus, metsäteollisuus ja metalliteollisuus. Sen sijaan kemianteollisuuden liikevaihto pysyi lähes ennallaan.

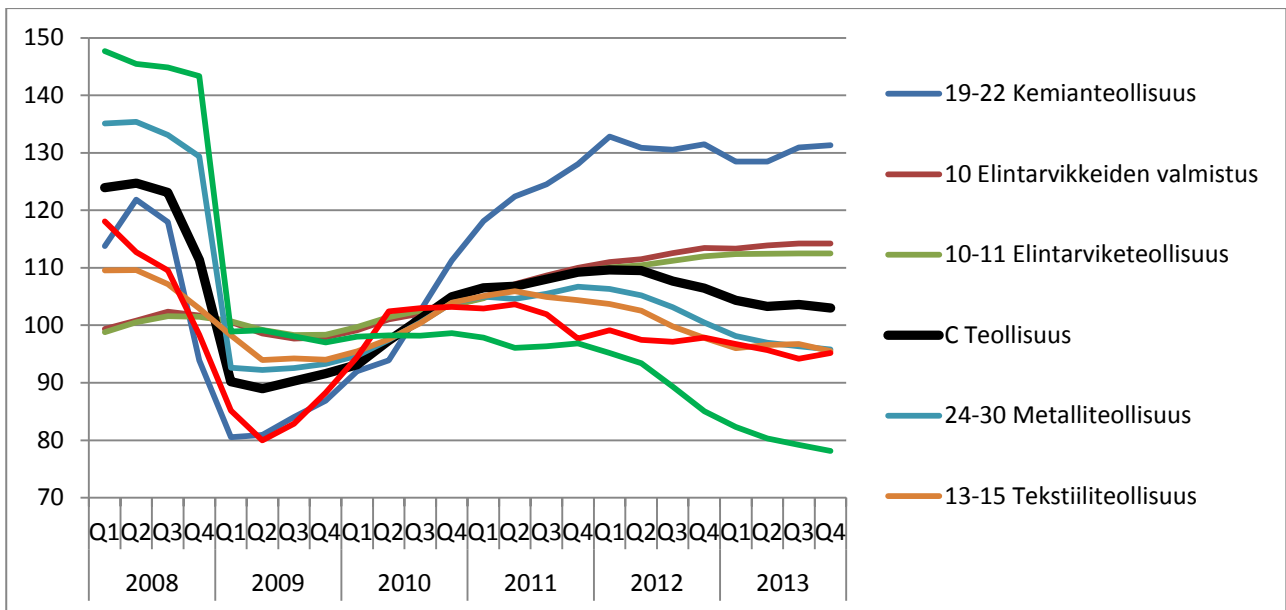
Kuvio 27. Teollisuuden liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2013

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 28. Teollisuuden liikevaihdon vuosimuutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2012–2013

Lähde: Tilastokeskus

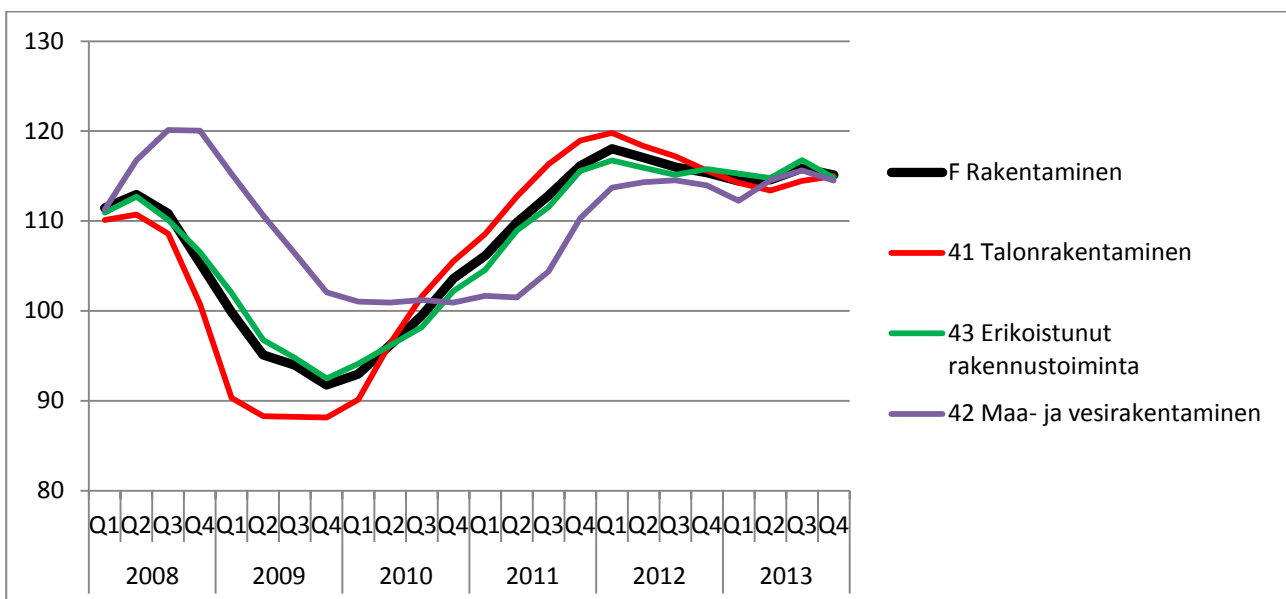
Teollisuuden liikevaihto on vähentynyt useissa maakunnissa jo kahden vuoden ajan ja lasku syveni vuoden 2013 aikana. Eniten laskua tapahtui Etelä-Savon, Pohjois-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa. Lievää nousua oli nähtävissä Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen maakunnissa.

Kuvio 29. Teollisuuden viennin muutos (trendi) sektoreittain 2008–2013

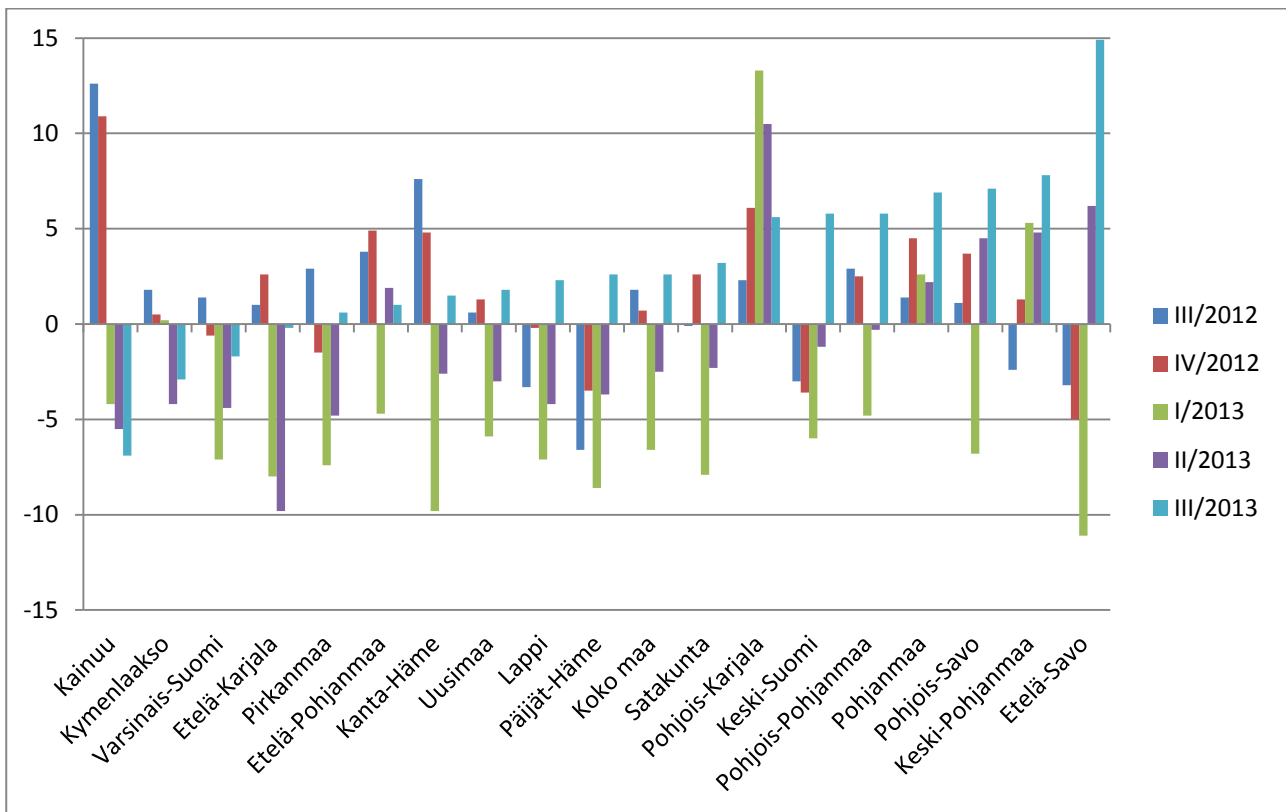
Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden viennin kehitys heijastelee liikevaihdon näkymiä. Kemianteollisuuden ja elintarvikkeiden valmistuksen vienti on pysynyt ennallaan vuonna 2013, mutta muilla sektoreilla viennin arvo on kääntynyt laskuun.

Rakentamisen sektorilla yritysten liikevaihto kääntyi vuosien 2010-2011 kasvun jälkeen jälleen laskuun vuonna 2012. Vuoden 2013 aikana lasku hidastui hieman ja loppuvuodessa tapahtui useissa maakunnissa jo lievää kasvua. Voimakkainta kasvu on ollut Etelä-Savossa, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa. Sen sijaan Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Varsinais-Suomessa liikevaihdon lasku jatkui edelleen.

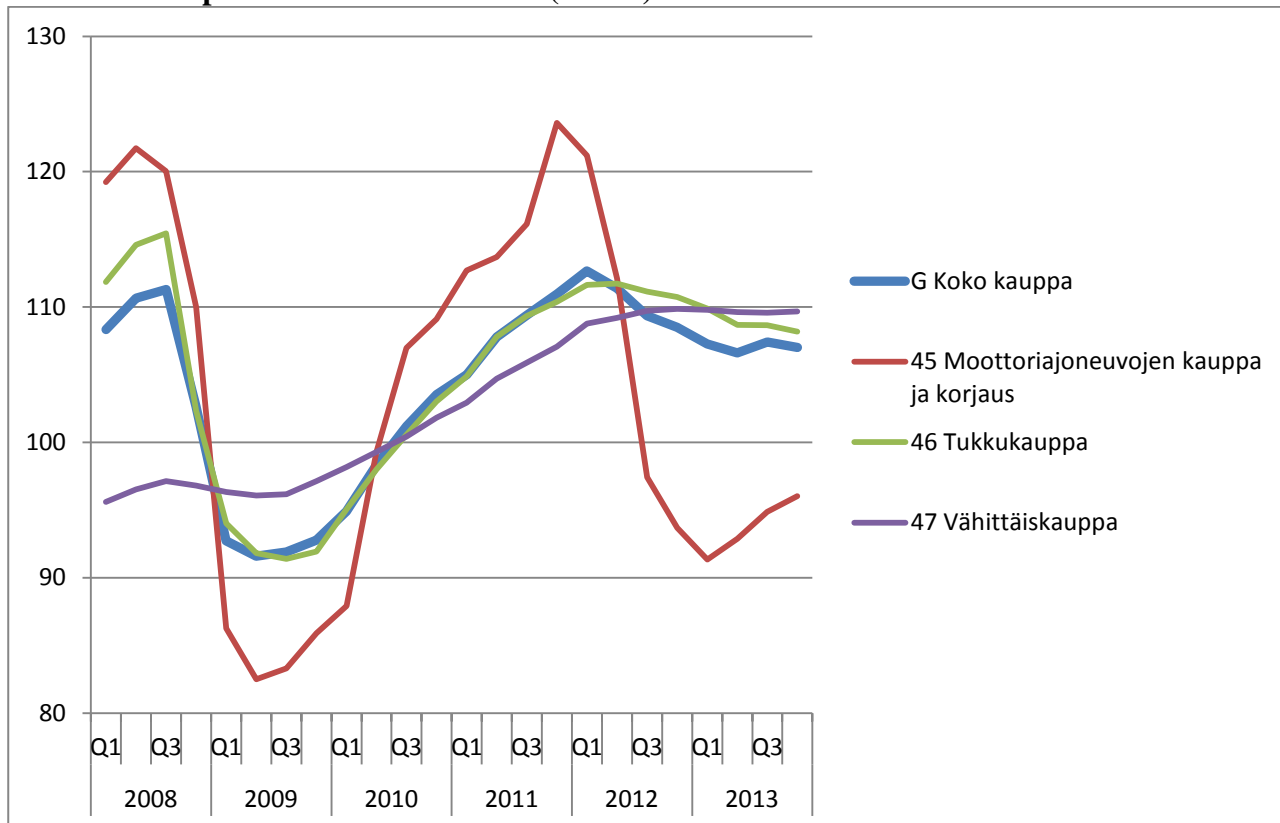
Kuvio 30. Rakentamisen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2013

Lähde: Tilastokeskus

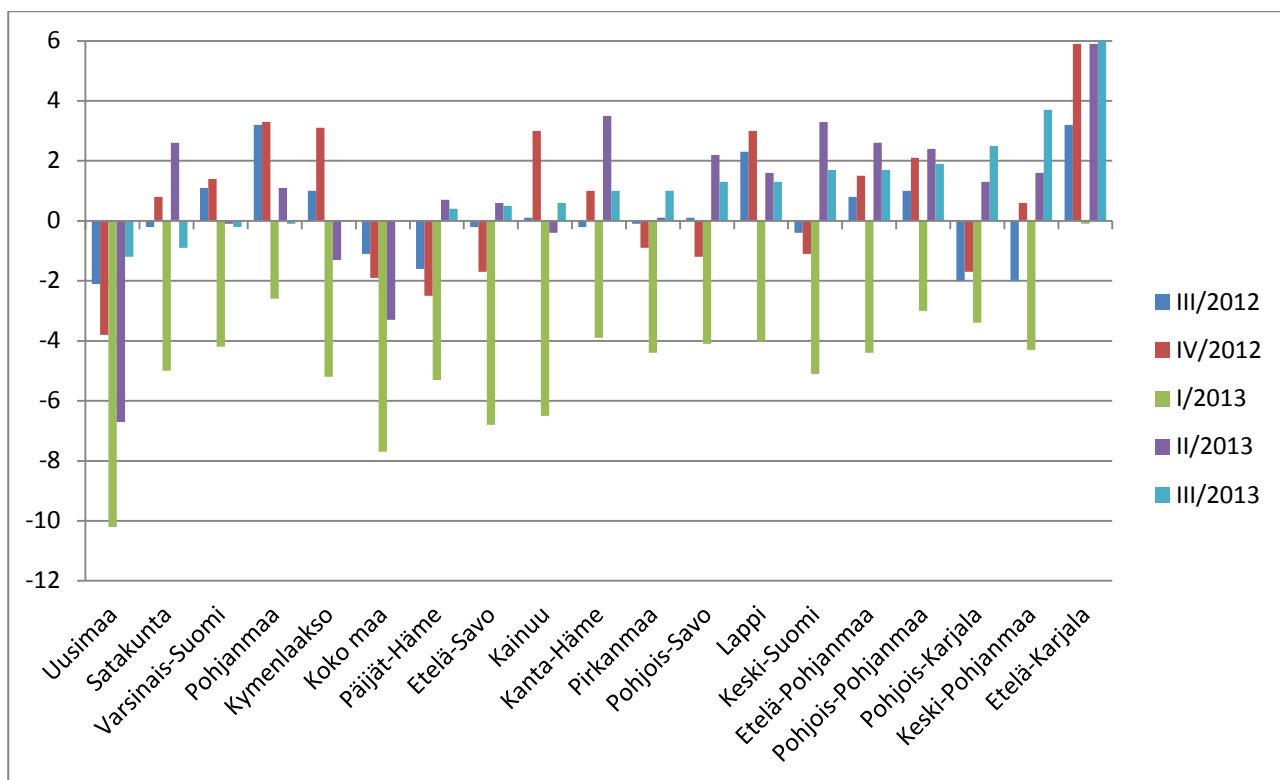
Kuvio 31. Rakentamisen liikevaihdon muutos maakunnissa 2012 - 2013

Lähde: Tilastokeskus

Kaupan liikevaihto kääntyi uudelleen laskuun vuoden 2012 aikana erityisesti moottoriajoneuvojen kaupan osalta. Lasku jatkui vuoden 2013 alkupuolella lähes kaikissa maakunnissa, mutta kääntyi useimmissa loppuvuonna jo lievään nousuun. Parhaiten ovat menestyneet kaupan sektorilla Etelä-Karjala, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Karjala. Sen sijaan Uudellamaalla, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa lasku jatkui edelleen.

Kuvio 32. Kaupan liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2013

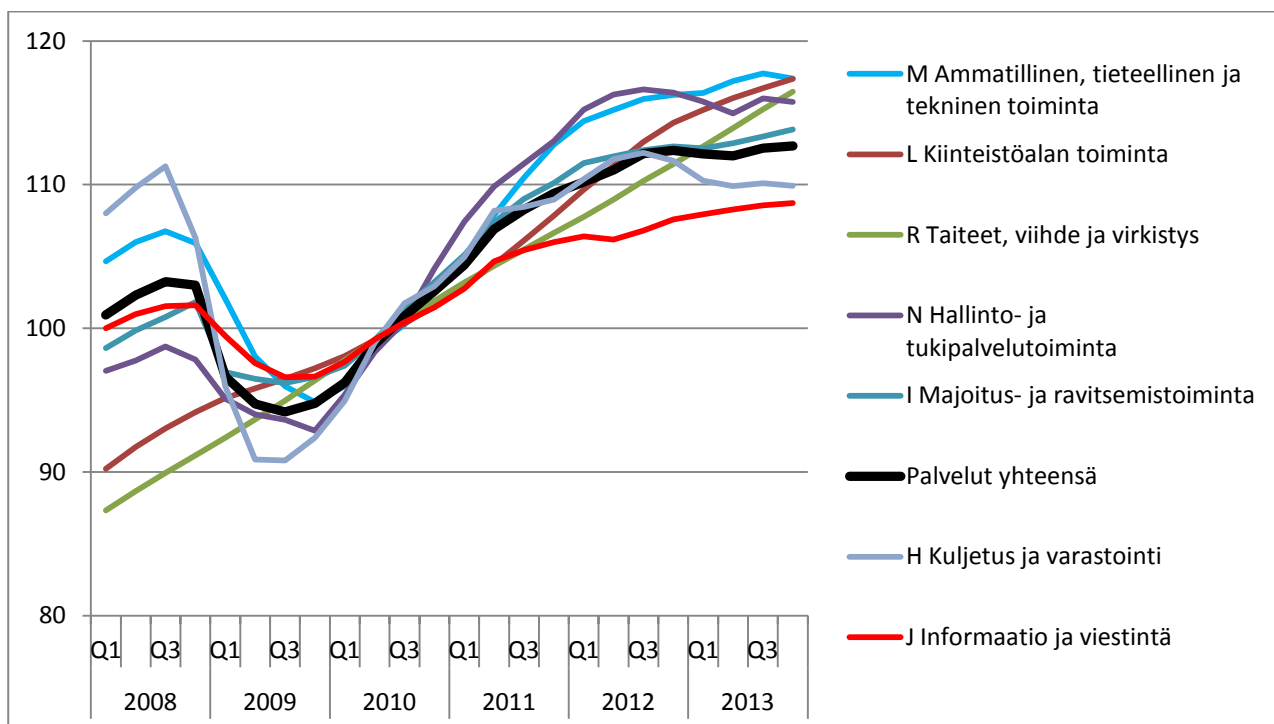
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 33. Kaupan liikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2012–2013

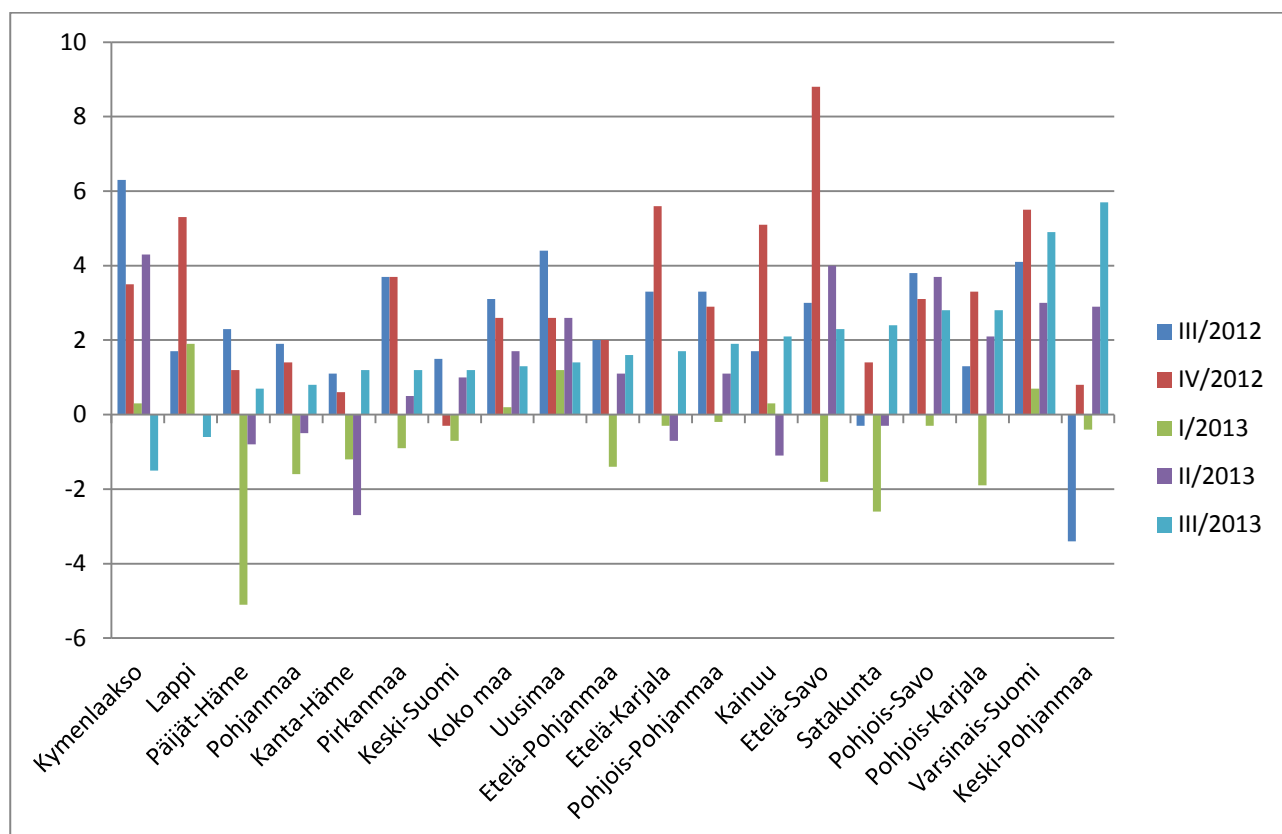
Lähde: Tilastokeskus

Palvelusektorin liikevaihdon uudelleen alkanut kasvu jatkui tasaisena vuosina 2010 – 2011, mutta alkoi sen jälkeen hidastua ja on pysynyt eri sektoreilla lähes ennallaan vuosina 2012-2013. Nopeimmin ovat kasvaneet ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, kiinteistöala sekä taiteet, viihde ja virkistys. Selvästi hitainta kasvu on ollut informaatio ja viestintä – sektorilla. Vuoden 2013 alkupuolen lievän laskun jälkeen palvelujen liikevaihto on kasvanut loppuvuonna lähes kaikissa maakunnissa. Voimakkainta kasvu oli viime vuoden aikana Keski-Pohjanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa.

Kuvio 34. Palvelujen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2013

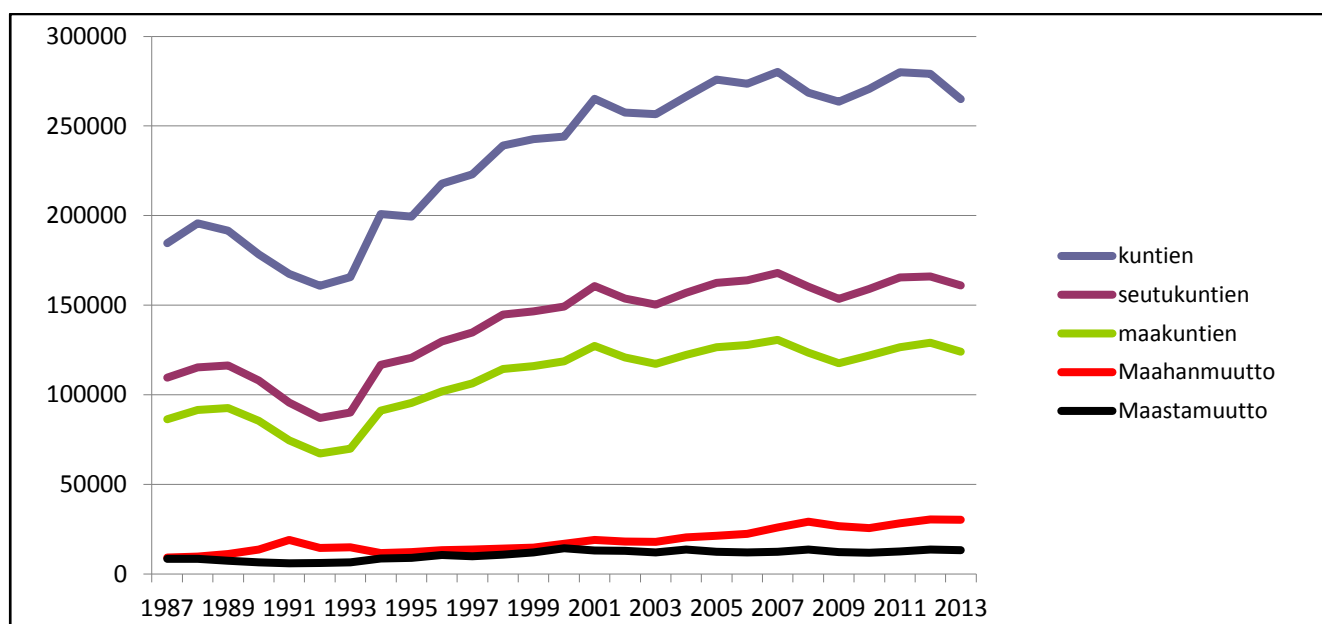
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 35. Palvelujen liikevaihdon muutos maakunnissa 2012 - 2013

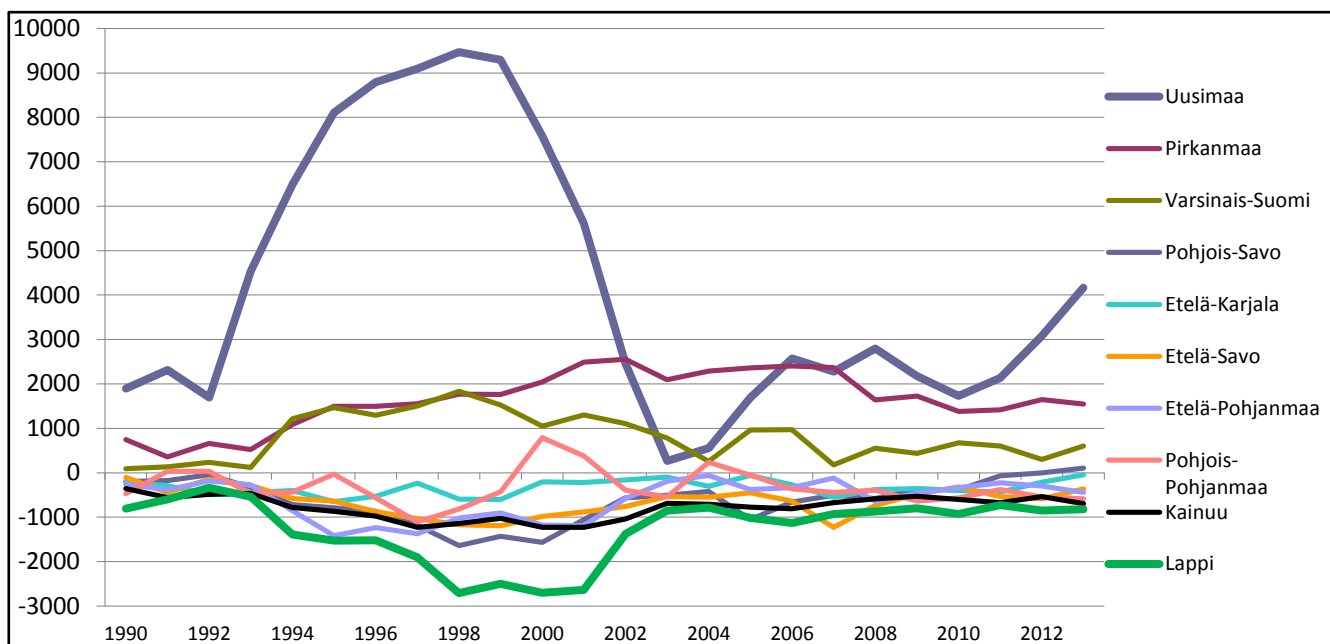
Lähde: Tilastokeskus

3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike

Alueiden välinen muuttoliike on pysynyt viime vuosina suhteellisen tasapainoisena, vaikkakin keskittyminen alueiden keskuksiin jatkui. Talouden taantuessa maassamuutto yleensä hidastuu, näin kävi 1990-luvun alussa, vuonna 2009 ja nyt jälleen 2013. Sen sijaan maahanmuuton nettovoitto ylsi uuteen ennätykseen ja oli yli 17 000 henkeä.

Kuvio 36. Alueiden välinen muuttoliike, maahanmuutto ja maastamuutto 1987–2013

Lähde: Tilastokeskus

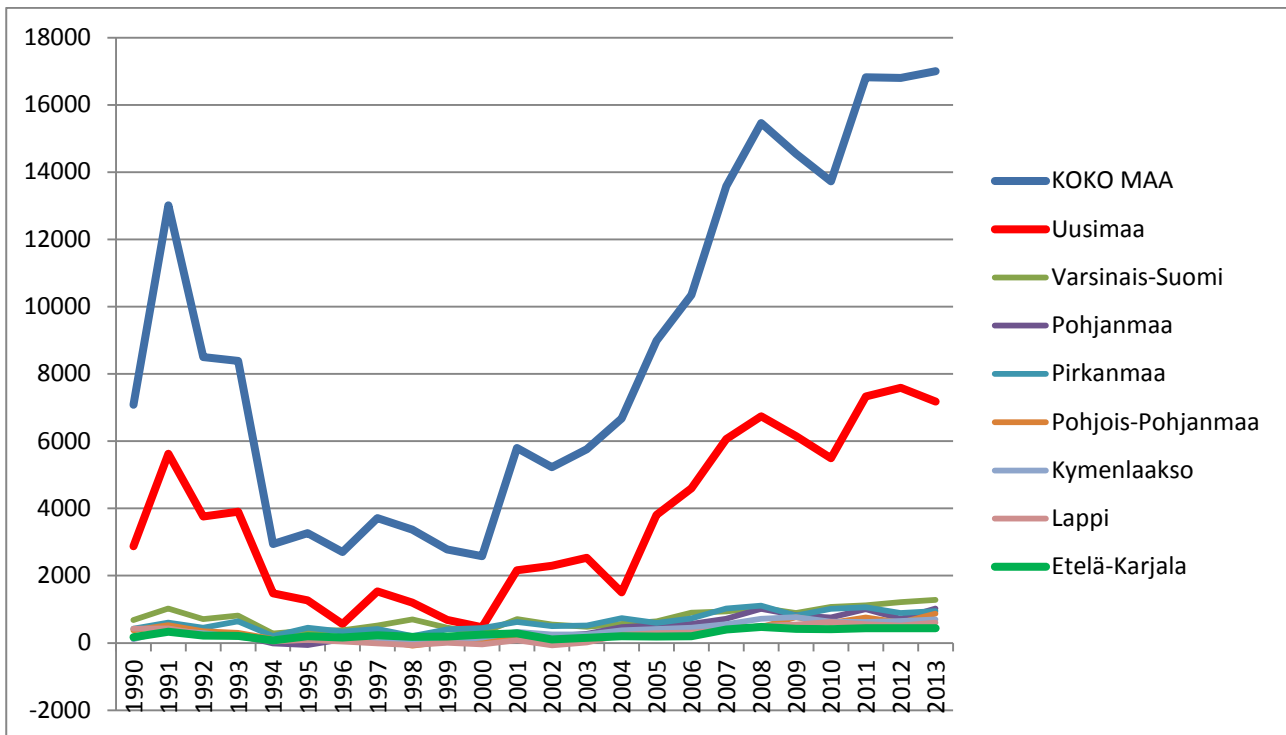
Kuvio 37. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomuutto vuosina 1990–2013 eräissä maakunnissa

Lähde: Tilastokeskus

Uudenmaan osalta maan sisäisen muuttoliikkeen muuttovoitto kasvoi vuonna 2013 yli 4000 hengen, mutta on selvästi jäljessä huippuvuoden 1998 lukemista, jolloin voittoa oli lähes 10 000 henkeä. Muuttovoitot ovat viime vuosina jakautuneet usealle maakunnalle ja erityisesti Pirkanmaan muuttovoitto on pysynyt korkealla tasolla. Myös Varsinais-Suomi ja Päijät-Häme ovat selkeästi muuttovoittoa saavia maakuntia. Suurimpien tappioalueiden kuten Kainuu, Lappi ja Etelä-Savo muuttotappiot ovat vaihdelleet viime vuosina, mutta pysyneet pienempinä kuin 1990-luvun lopulla. Maahanmuuton nettovoitto on noussut edelleen ja oli vuonna 2013 yli 17 000 henkeä.

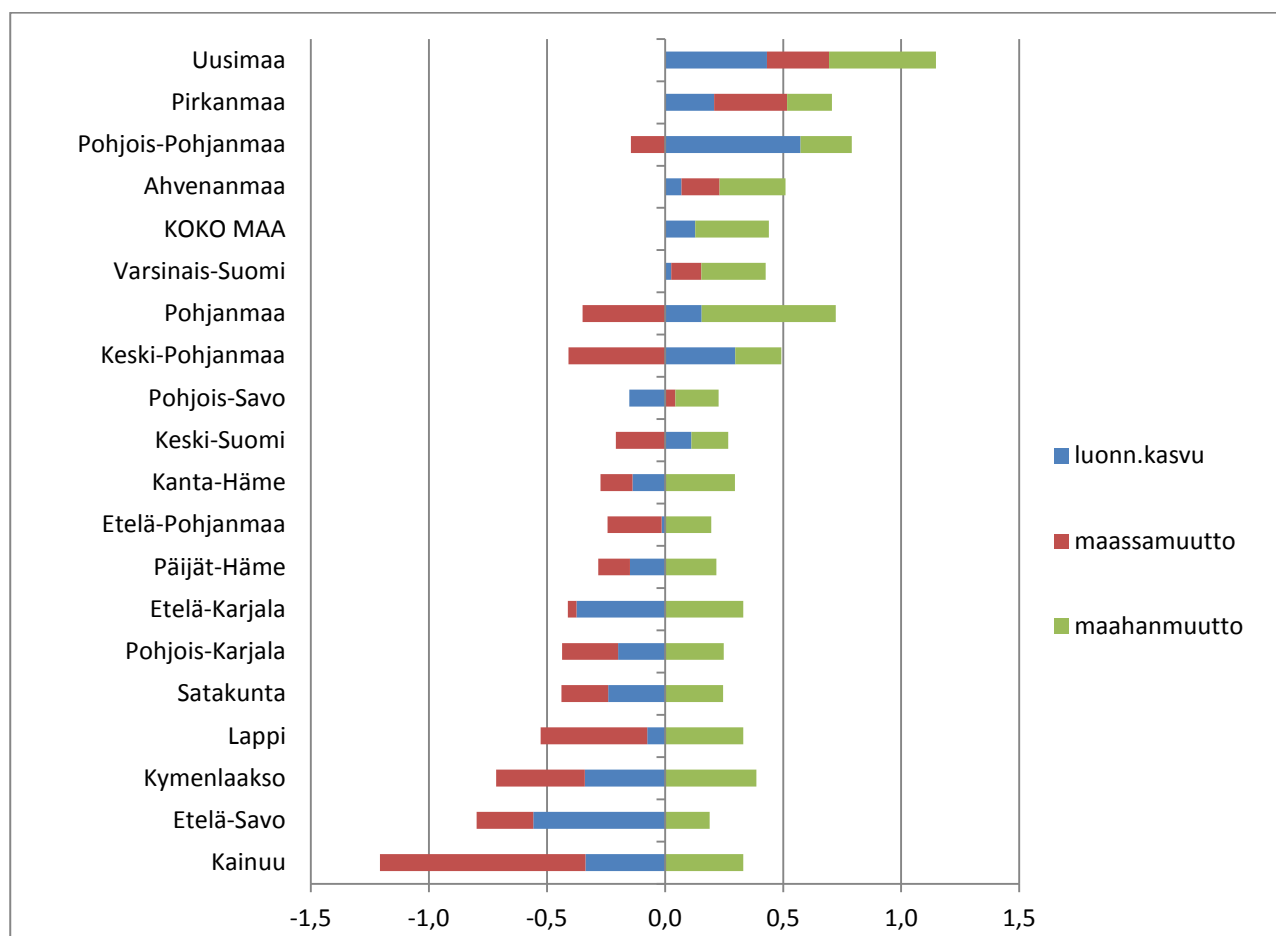
Maahanmuuton osalta nettovoittoa saavat kaikki maakunnat, mutta on huomattava että Uudenmaan osuus on ollut jatkuvasti yli 40 %.

Kuvio 38. Maahanmuuton nettomäärä koko maassa ja eräissä maakunnissa 1990 - 2012

Lähde: Tilastokeskus

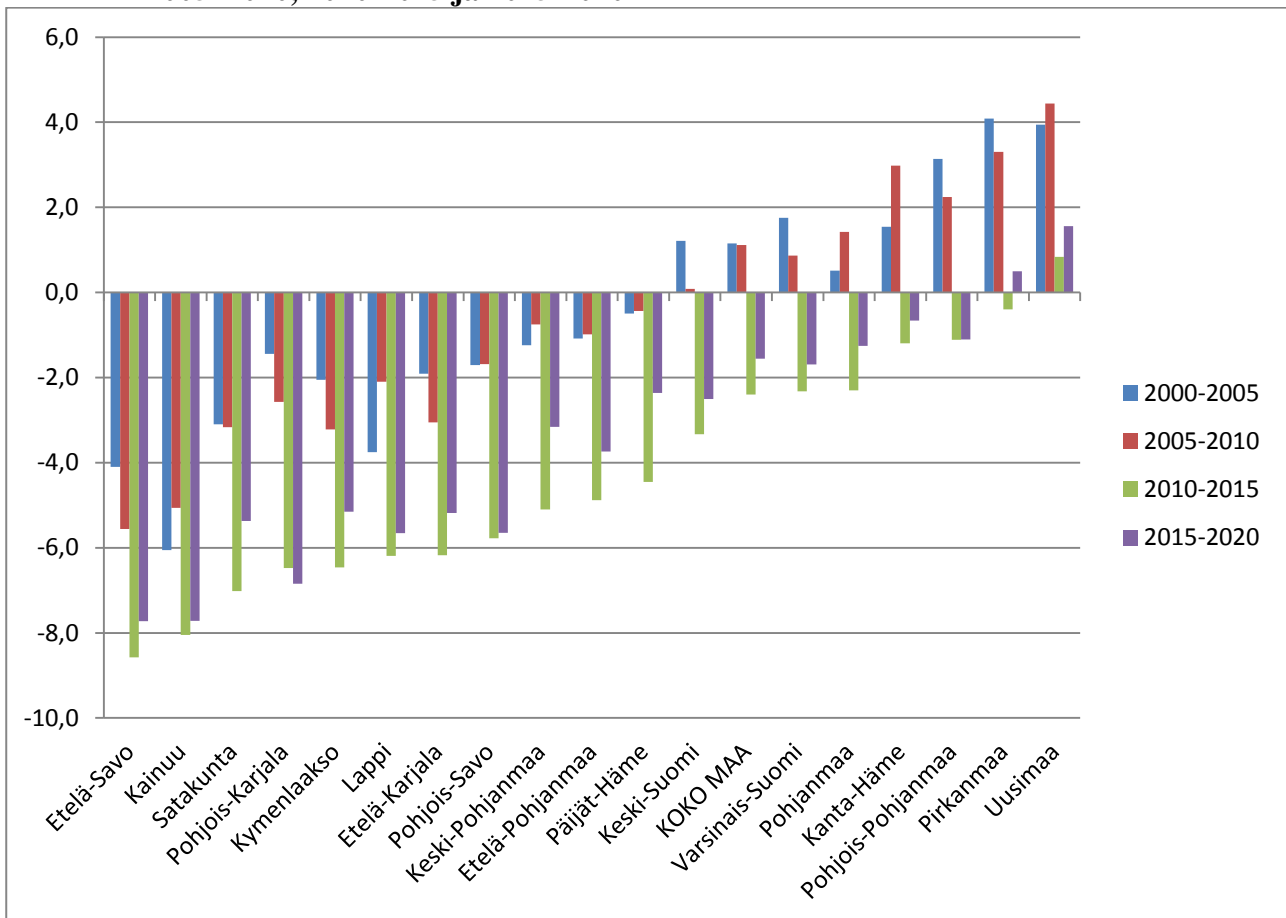
Väestönkasvu hidastui koko maassa vuonna 2013 syntyneiden määrän laskiessa edelliseen vuoteen verrattuna. Kuolleiden määrä pysyi lähes ennallaan ja maahanmuuton nettovoitto kasvoi hieman. Manner-Suomen maakunnista väestönkasvu oli määrällisesti ja suhteellisesti suurinta Uudellamaalla, joissa kaikki kasvun osatekijät olivat positiivisia. Maassamuuton nettovoiton nousu yli 4 000 hengen lisäsi hieman Uudenmaan väestönkasvua. Muita kasvumaakuntia ovat edelleen Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Pohjois-Pohjanmaa on korkean syntyvyyden ja nuoren ikärakenteen ansiosta luonnollisen väestönkasvun kärjessä kun taas Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen kasvu perustuu suurelta osin muuttovoittoon. Perinteisissä väestötappiomaakunnissa väestön väheneminen jatkui vuonna 2013. Syynä ovat maassamuuton tappiot ja ikääntymisestä johtuva luonnollisen kasvun jatkuva heikkeneminen, jolloin väestön kasvua on enää vaikea saavuttaa. Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Lappi ovat perinteisiä muuttotappiomaakuntia, mutta vuoden 2013 aikana kasvoi erityisesti Keski-Suomen muuttotappio. Sen sijaan Pohjois-Savo sai lievää muuttovoittoa sekä maassamuuton että maahanmuuton osalta. Maakuntien sisällä muuttoliike on kohdistunut viime vuosina yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin. Erityisesti pääkaupunkiseudun, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat nopeasti.

Kuvio 39. Väkiluvun muutos osatekijöittäin (%) maakunnissa vuonna 2013

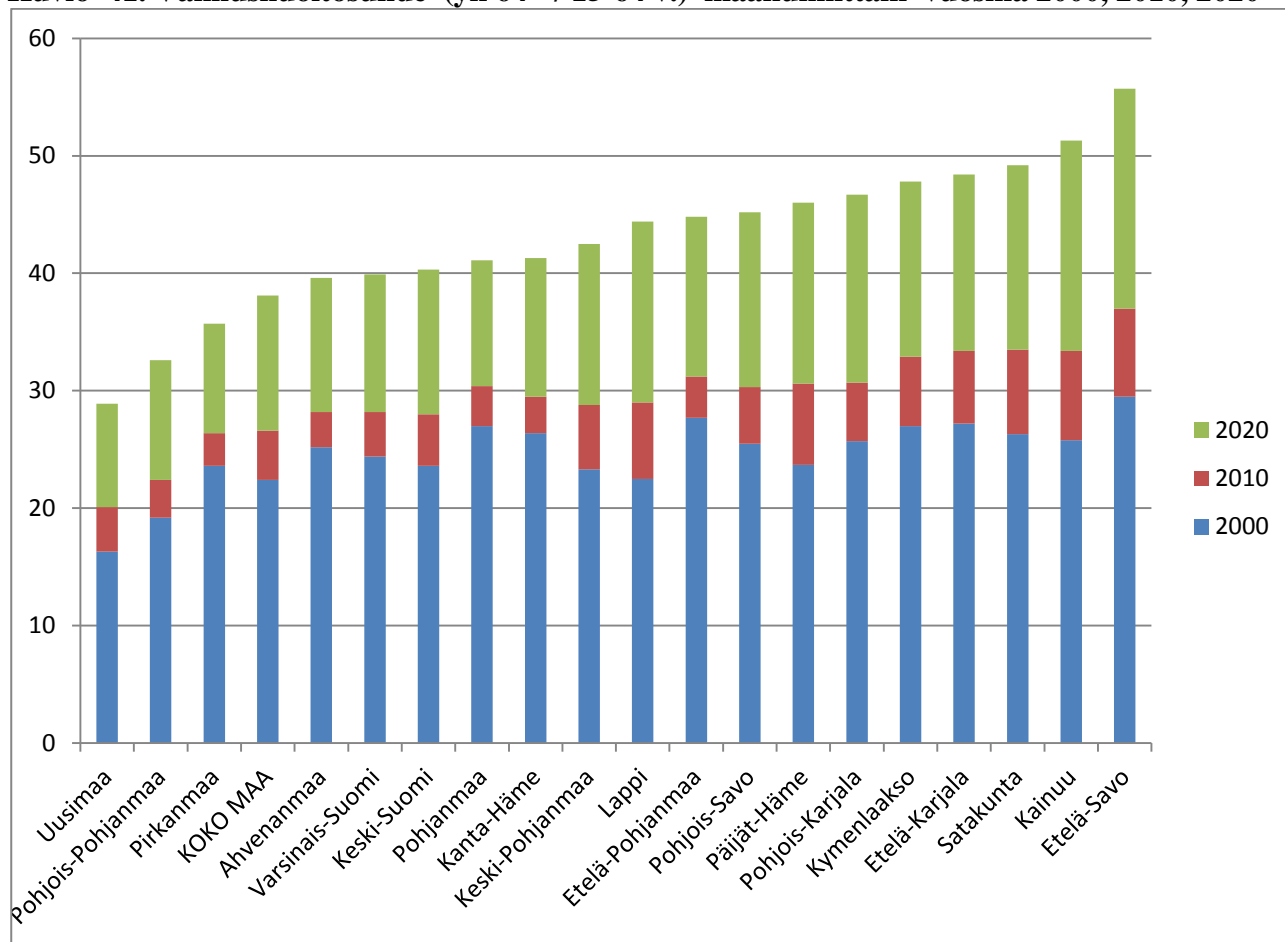
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Monilla alueilla työikäinen väestö on vähentynyt ja vanhusväestö kasvanut jo usean vuoden ajan. Eläkkeelle siirtyminen voimistuu koko ajan ja saavuttaa huippunsa 2010-luvulla suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Työikäisen väestön väheneminen merkitsee yleensä myös työvoiman määrän vähenemistä, mikä heikentää työvoiman saatavuutta ja hidastaa talouskasvua. Yli 64-vuotiaiden määrän kasvunopeus kiihtyy huippuunsa vuosina 2010-2015 ja kasvu on korkealla tasolla vielä tulevina vuosina. Erityisen nopeaa ikääntyminen on alueilla, joissa osuus on ollut alhainen kuten Uusimaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Itä-Suomen maakunnissa vanhusten osuus väestöstä on jo tällä hetkellä niin korkea, että määrän kasvu on puolet hitaampaa kuin Uudellamaalla. Korkeimmillaan vanhushuoltosuhte (yli 64-vuotiaiden osuus työikäisestä väestöstä, 15-64 v.) on yli 40% Etelä-Savossa ja Kainuussa ja alimmillaan Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla noin 25%. Vanhushuoltosuhte nousee 10- 15 prosenttiyksikköä vuosina 2010-2020 kaikissa maakunnissa.

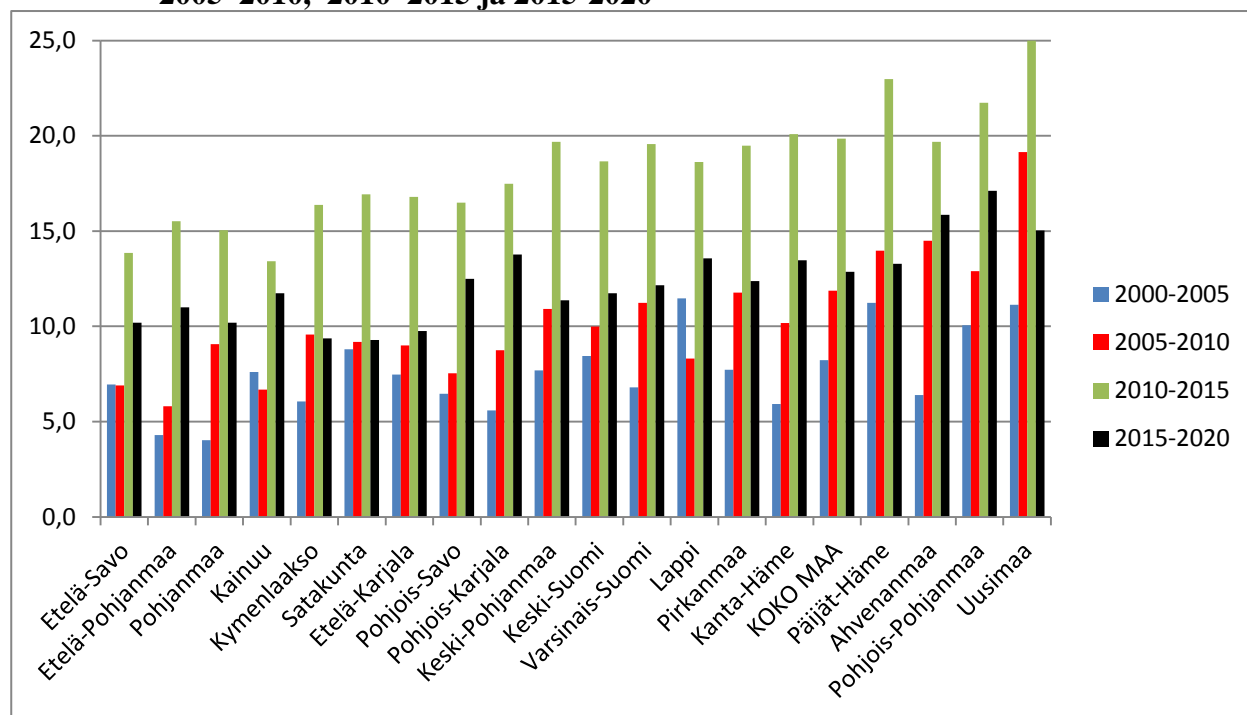
Kuvio 40. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–2010, 2010–2015 ja 2015–2020

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 41. Vanhushuoltosuhde (yli 64 - / 15-64 v.) maakunnittain vuosina 2000, 2010, 2020

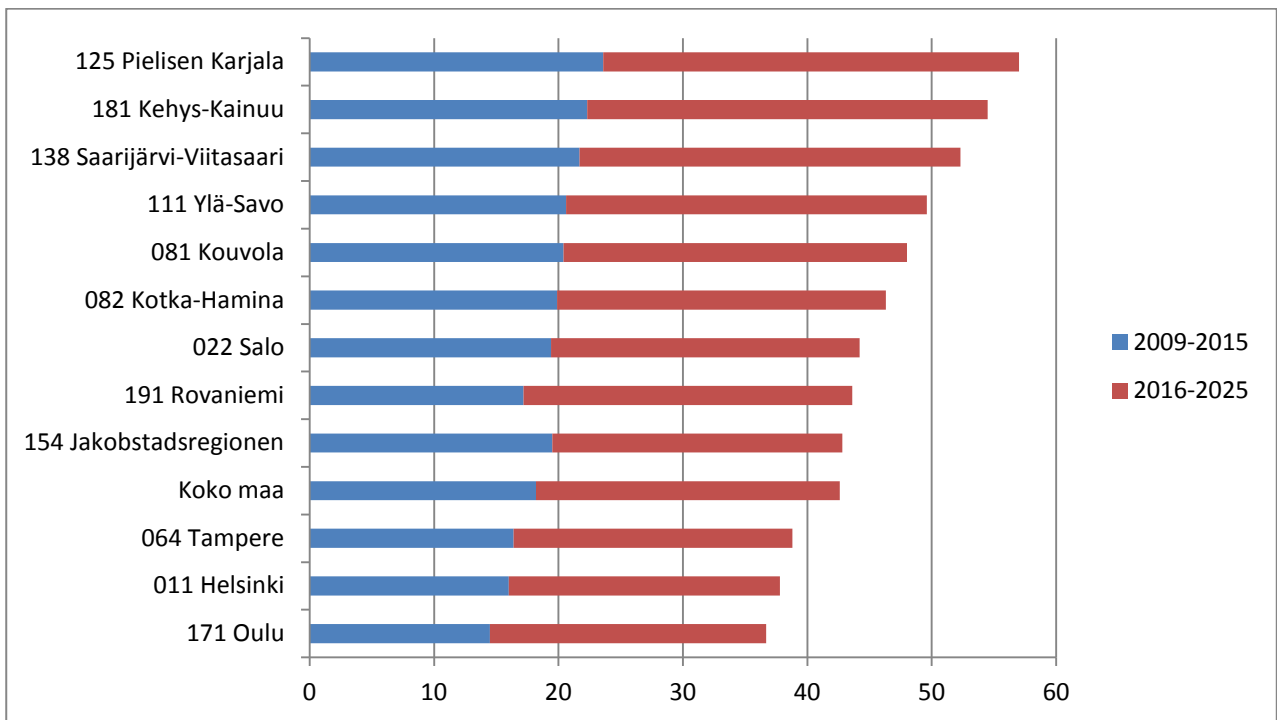
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 42. Yli 64-vuotiaiden määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–2010, 2010–2015 ja 2015–2020

Lähde: Tilastokeskus

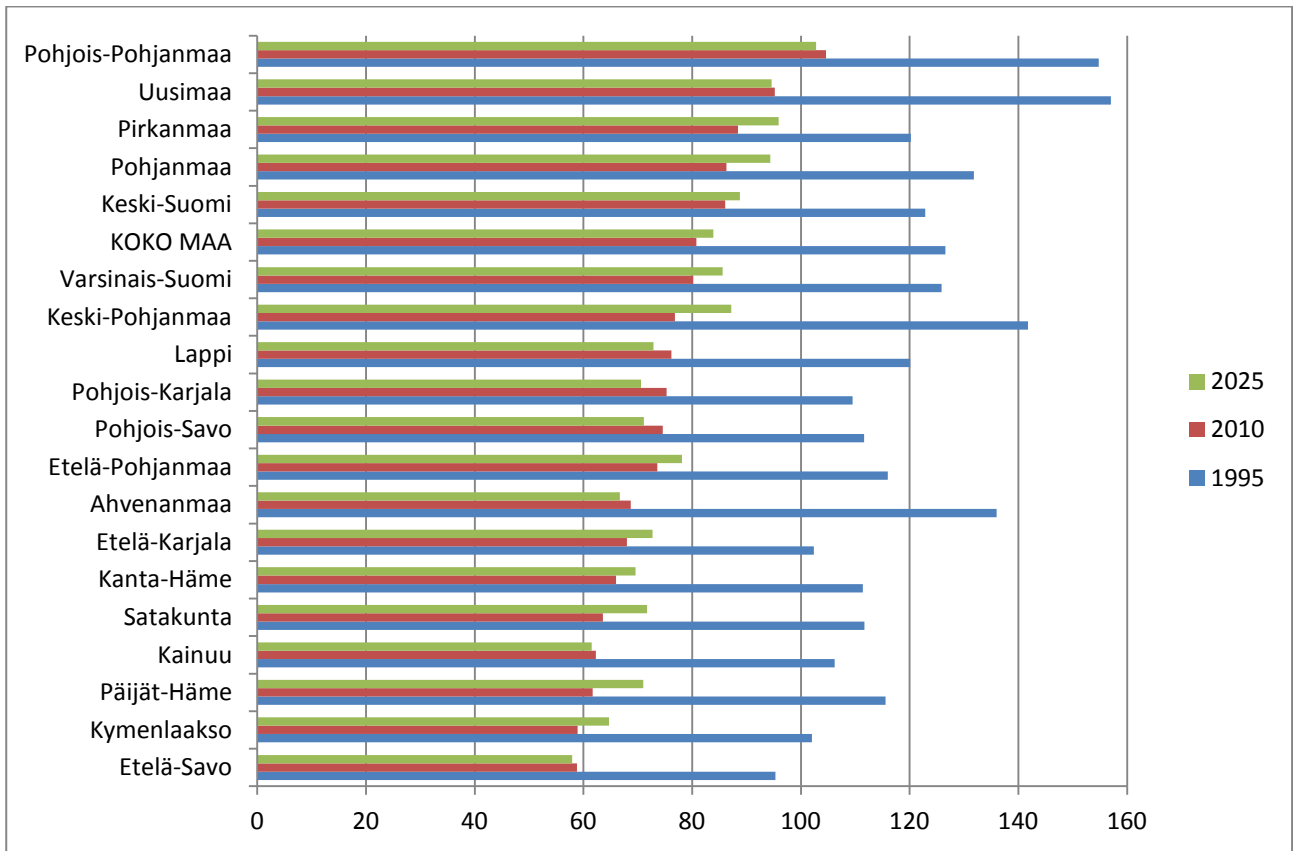
Suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle on suurimmillaan vuosina 2010-2015, mikä näkyy kaikilla alueilla työvoiman kasvavana poistumana eläkkeelle. Alueelliset erot ovat tässä suhteessa melko suuria, sillä Itä-Suomen maaseudulla kuten Pielisen-Karjalan seutukunnassa poistuman osuus työvoimasta arvioidaan olevan vuosina 2009-2025 lähes 60 % ja vastaavasti suurilla kaupunkiseuduilla kuten Oulun seudulla alle 40 %. Huolestuttavaa on, että poistuman kasvaessa työmarkkinoille tuleva ikäluokka ei riitä määrällisesti korvaamaan työmarkkinoilta lähtevää ikäluokkaa, vaan osuus putoaa Etelä-Savossa, Kainuussa ja myös Kymenlaaksossa 60 %:n tasolle. Ainoastaan Pohjois-Pohjanmaalla osuus pysyisi 100 %:n yläpuolella.

Kuvio 43. Poistumaosuus (%) työvoimasta eräissä seutukunnissa 2009-2015 ja 2016-2025

Lähde: Foredatan ennuste, Toimialaonline

Kuvio 44. Työmarkkinoille tulevan ikäluokan (20-24) osuus (%) poistuvasta (60-64) vuosina 1995, 2010 ja 2025

Lähde: Tilastokeskus, väestöennuste

**Kuvio 45. Väestönkasvu seutukunnittain
2007-2012 (%)**

**Kuvio 46. Taloudellinen huoltosuhde
seutukunnittain 2011**

LÄHTEET:

Aluebarometri 2014, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, alueiden kehittäminen 31/2013
Alueiden kehitysnäkymät, elokuu 2013, TEM (2012)
Economic Outlook, marraskuu 2013, OECD
World Economic Outlook, IMF, (2014)
Liiketoiminnan kuukausikuvaajat, aikasarjat 1996-2013, Tilastokeskus
Lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2013, Työ- ja elinkeinoministeriö
Maakuntien suhdannekatsaus 2011-2013 (2013), Työ- ja elinkeinoministeriö
PTT-katsaus (2013), Suhdannekuva, PTT (2013)
Suhdanne 2013/2, ETLA
Suhdannekatsaus 2013, Valtiovarainministeriö (2013)
Suhdannebarometri (2013), Elinkeinoelämän keskusliitto
Tuotannon ja työllisyyden ennuste maakunnittain 2010 -2017 (2013), ETLA
Työllisyys- ja työttömyystilastot maakunnittain, Työvoimatutkimus, Tilastokeskus
Työttömyystilastot alueittain, Työ- ja elinkeinoministeriö
Väestö- ja muuttoliiketilastot, Tilastokeskus

TEM-analyysejä –verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt

→ www.tem.fi → julkaisut → TEM-analyyseja

Nio, Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi, Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (4/2008); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala, Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella, Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala, Mika – Torvi, Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante – vaikutusarviointia**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen, Ville – Kangaspunta, Kirsi – Räisänen, Heikki – Sardar, Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala, Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Torvi, Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007–2009**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna, Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (18/2009); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (19/2010); **TE -toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tiainen, Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen, Ahti – Kerminen, Päivi – Korhonen, Tiina – Murto, Mikko – Peura, Jari (28/2010); **Työhönosoittamisesta työn tarjoamiseen – työhönosoitusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämisesitykset**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009 – 2011**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammateissa**

Douglas, Inka – Kerminen, Päivi – Meling, Timo – Peura, Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettäminen työvoimapolitiisesti moitittavan menettelyn takia**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (34/2011); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinen, Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoskuvia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Hytönen, Jukka – Mella, Ilkka – Pousi, Anu (37/2011); **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011**

Räisänen, Heikki (38/2011); **Rekrytoinnin mustan laatikon avaaminen: rekrytoinnin syyt, rekrytointiongelmät ja hakukanavat Suomessa v. 2010**

Mella Ilkka (39/2012); **Maakuntien suhdannekehitys 2010–2012**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (40/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2012**

Tuomaala, Mika (41/2012); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2011**

Sihto, Matti – Tuomaala, Mika – Sardar, Paula (42/2012); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010**

Koponen, Eija-Leena – Laiho, Ulla-Maija – Tuomaala, Mika (43/2012); **Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja –tarjonnan kehitys vuoteen 2025**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (44/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2012**

Sihto, Matti – Sardar, Paula (45/2012); **Ikääntyneiden työllisyys- ja työttömyyskehitys uuden ikäpolitiikan aikana**

Honkanen, Petri – Kangaspunta, Seppo – Koponen, Eija-Leena – Tukki, Jukka – Tuohinen, Titta (46/2013); **Ilmiöitä 2013 – Toimintaympäristön muutoksia, joita TEM ei voi väistää**

Räisänen Heikki (47/2013); **Onko yksikään työllisyyskokeilu onnistunut Suomessa?**

Mella Ilkka - Pouru Laura (48/2013); **Maakuntien suhdannekehitys 2011–2013**

Alatalo, Johanna – Koponen, Eija-Leena – Saijets, Heli (49/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Kevät 2013**

Koponen Eija-Leena (50/2013); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2012**

Koponen Eija-Leena – Räisänen Heikki (51/2013); **Minne ja miten uudet työpaikat syntyvät?**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Saijets Heli (52/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2013**

Sihto Matti – Sardar Paula (53/2013); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2011**

Räisänen Heikki (54/2013); **Työtarjousten vaikutus työpaikkojen täytön ja rekrytoinnin kestoon julkisessa työväilyksessä**

Räisänen Heikki – Sardar Paula (55/2014); **Virta-varanto –kaaviot TEM:n työväilyksen tilastojärjestelmässä – käsitteitä, sovelluksia ja tulkintoja**